

683.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O TURIZMU

("Sl. list Crne Gore", br. 61/10 od 22.10.2010)

Proglašavam Zakon o turizmu, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva, na prvoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2010. godini, dana 12. oktobra 2010. godine.

Broj: 01-2324/2

Podgorica, 18.10.2010. godine

Predsjednik Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na prvoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2010. godini, dana 12. oktobra 2010. godine, donijela je

ZAKON

O TURIZMU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način obavljanja turističke i ugostiteljske djelatnosti.

Subjekti

Član 2

- (1) Turističku i ugostiteljsku djelatnost mogu da obavljaju privredna društva, pravna lica ili preduzetnici koji ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti propisane ovim zakonom.
- (2) Fizička lica koja nijesu registrovana kao preduzetnici mogu pružati određene turističke i ugostiteljske usluge pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Načela

Član 3

Uređenje odnosa u oblasti turizma zasniva se na načelima:

- planiranja i ostvarivanja politike razvoja turizma u skladu sa Strategijom razvoja turizma;
- održivog razvoja turizma zasnovanog na ekološki osjetljivoj poslovnoj praksi, nacionalnog i lokalnog ekonomskog razvoja i zaštiti prirodnih i kulturnih resursa;
- integralnog razvoja turizma i pratećih djelatnosti, kao činilaca ukupnog privrednog i društvenog razvoja, kojim se u skladu sa zakonom obezbjeđuje sprovođenje međusobno usaglašenih planova i programa;
- povećanja efikasnosti i odgovornosti u oblasti korišćenja, upravljanja, zaštite i unaprjeđenja turističkog prostora;
- obezbjeđivanja jedinstvenih standarda za pružanje usluga u turizmu;
- zaštite korisnika turističkog proizvoda i turističkih profesija;
- partnerskog odnosa privatnog i javnog sektora i civilnog društva kod planiranja, oblikovanja i plasmana turističkog proizvoda na tržištu;
- obezbjeđivanja jedinstvene, javne i elektronske evidencije registrovanih i evidentiranih podataka iz oblasti turizma.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) održivi razvoj turizma podrazumijeva turistički razvoj uz uvažavanje principa:
  - optimalne upotrebe prirodnih resursa, održavanja bitnih ekoloških procesa i obezbjeđenja zaštite prirodne baštine i biodiverziteta;
  - poštovanja socio-kulturnih autentičnosti zajednice, očuvanja kulturne baštine i tradicionalnih vrijednosti;
  - obezbjeđenja održivog, dugoročnog ekonomskog poslovanja, obezbjeđujući socijalno-ekonomsku korist svih građana;
- 2) turistička agencija-organizator putovanja (tour-operator) je turistička agencija koja organizuje turistički paket aranžman i koja ga neposredno prodaje ili nudi na prodaju putem posrednika;
- 3) turistička agencija-posrednik (sub-agent) je turistička agencija koja prodaje ili kupuje turistički paket aranžman, koji je sastavio organizator putovanja ili koja pruža druge posredničke usluge iz člana 10 ovog zakona;
- 4) putnik je lice koje kupuje ili je saglasno da kupi turistički paket aranžman ili drugu turističku uslugu, kao i lice za čiji račun ili u čije ime se pribavlja turistička usluga ili bilo koje lice na koje se prenese pravo korišćenja turističkog paket aranžmana ili usluge;
- 5) turista je privremeni posjetilac koji je napustio mjesto stalnog boravka i boravi u turističkom mjestu najmanje 24 sata ili ostvari najmanje jedno noćenje, ali ne duže od jedne godine bez prekida, radi odmora, zabave, razonode, sporta i rekreacije, kulture, ekologije, obavljanja poslovnih komunikacija, učestvovanja na amaterskim sportskim takmičenjima i kulturnim i umjetničkim manifestacijama amaterskog karaktera, kao i radi putovanja brodom, odnosno drugim plovilima;
- 6) turistički paket aranžman je unaprijed utvrđena kombinacija najmanje dvije ponudene pojedinačne usluge, koje se sastoje od prevoza, smještaja i drugih turističkih ili ugostiteljskih usluga koje čine cjelinu, a pružaju se u vremenu dužem od 24 sata ili uključuju barem jedno noćenje i prodaju se po ukupnoj unaprijed utvrđenoj cijeni;
- 7) izlet je unaprijed utvrđena kombinacija najmanje dvije pojedinačne usluge, koje se sastoje od prevoza i drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, u trajanju kraćem od 24 sata, koja ne uključuje noćenje, a koje organizator putovanja ili posrednik nudi na prodaju i prodaje po jedinstvenoj cijeni;
- 8) izletnička grupa je organizovana grupa od najmanje pet turista, za koju je organizovan izlet po unaprijed utvrđenom programu turističke agencije;
- 9) turistički lokalitet je područje, prostor ili objekat na kojem se nalaze ili koji sadrži prirodne, kulturne, istorijske, tradicionalne i druge vrijednosti od značaja za razvoj turizma;
- 10) turističko mjesto je naseljeno mjesto koje raspolaže prirodnim, kulturnim, istorijskim i drugim znamenitostima od značaja za turizam, komunalnom, saobraćajnom i turističkom infrastrukturu, kao i objektima i drugim sadržajima za smještaj i boravak turista;
- 11) turističko područje je zaokružena prostorno-funkcionalna cjelina, određena prostorno-planskom dokumentacijom, na kojoj se može formirati integralna turistička ponuda;
- 12) turistički proizvod je skup međuzavisnih elemenata koji se u praksi organizuje kao poseban vrijednosni lanac koji čine materijalni proizvodi i usluge, prirodne vrijednosti i kulturna dobra, turističke atrakcije, turistička suprastruktura i turistička infrastruktura;
- 13) prebukiranje (over-booking) je multiplikovanje broja potvrđenih rezervacija od strane ugostiteljskih objekata za smještaj ili turističkih agencija koje ima za posljedicu nepružanje usluge smještaja ili nepružanje na ugovoren način;
- 14) banjska lječilišta su područja (mjesto ili djelovi mjesta) koja posjeduju posebne prirodne potencijale-prirodna svojstva liječenja, koja potiču iz tla, mora, klime ili pogodnosti za sprovođenje fizikalne terapije radi izlječenja, ublažavanja ili sprječavanja oboljenja ljudi, u kojima postoje institucije koje omogućavaju stručnu primjenu raspoloživih resursa i medicinsku rehabilitaciju, što ih čini dominantnim faktorom razvoja tog područja;
- 15) oporavilišta su područja (mjesto ili djelovi mjesta) sa klimatskim i pejzažnim prednostima, koja prvenstveno služe odmoru, rekreaciji i oporavku i imaju svojevrsan lokalni karakter;
- 16) ljekoviti faktor su termalne i mineralne vode, vazduh, gas i ljekovito blato (peloid) i dr., čija su ljekovita svojstva naučno ispitana i dokazana;
- 17) ekoturizam je ekološki odgovorno putovanje i posjeta očuvanim i relativno očuvanim prirodnim područjima, radi uživanja u prirodi uz unaprijeđenje životne sredine, neznatan negativan uticaj posjetilaca na životnu sredinu i koristan uticaj na lokalno stanovništvo;

- 18) ugostitelj je privredno društvo, pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja ugostiteljsku djelatnost;
- 19) ugostiteljski objekat je funkcionalno povezan, posebno uređen i opremljen prostor, koji ispunjava propisane minimalno-tehničke uslove za pružanje ugostiteljskih usluga, odnosno za obavljanje ugostiteljske djelatnosti;
- 20) resort je dio turističkog mjesta ili naseljenog mjesta koje predstavlja integrisanu i funkcionalnu cjelinu objekata i drugih sadržaja za smještaj i boravak turista, bez stalnih stanovnika, sa izgrađenim objektima turističke infrastrukture;
- 21) hotel&resort je ugostiteljski objekat za pružanje usluga smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane i pića, smješten na atraktivnoj lokaciji, koji, pored usluge smještaja, ishrane i pića, obuhvata i druge sadržaje, kao što su sport i rekreacija, zabava, šoping, održavanje konferencija i sl. (SPA, golf, zimski, kongresni, zdravstveni, beach resort i dr.);
- 22) njild beauty resort je ugostiteljski objekat za pružanje usluge smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane i pića, sa kapacitetom od 50 do 250 smještajnih jedinica hotelskog standarda, kategorije od tri do pet zvjezdica, izgrađen na zemljištu lociranom neposredno izvan granica zaštićenih zona ili relativno netaknutih prirodnih lokacija, sa posebnim seoskim trgom i objektima za prodaju hrane, pića i suvenira (proizvodi lokalnog stanovništva), nacionalnim restoranima i drugim sadržajima. Osnovni standardi uključuju upotrebu alternativnih izvora energije i tehnologija (solarna energija, energija vjetra i sl.) i korišćenje ekološki prihvatljivih materijala za izgradnju i enterijer;
- 23) hotel je objekat za pružanje usluge smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane i pića, po pravilu sa minimalnim kapacitetom od sedam smještajnih jedinica za noćenje, recepcijom i holom hotela i javnim restoranom sa kuhinjom;
- 24) mali hotel je objekat koji se klasifikuje kao hotel sa kapacitetom do 25 soba;
- 25) butiljue hotel je specijalna vrsta luksuznog hotela, posebno dizajniranog i stilizovanog, smještenog na veoma atraktivnoj lokaciji, sa posebnim akcentom na privatnost gostiju, kao i ljubaznost menadžmenta i osoblja, kapaciteta do 50 soba;
- 26) hotel-garni se klasifikuje kao hotel koji, pored usluge smještaja, pruža samo uslugu pripremanja i usluživanja doručka;
- 27) apart-hotel je ugostiteljski objekat za pružanje usluge smještaja i usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića, po pravilu sa najmanje sedam potpuno opremljenih i namještenih apartmana;
- 28) Condohotel je vrsta hotela, kategorije najmanje četiri zvjezdice, čije su smještajne jedinice u svojini više subjekata koje su predmet prodaje i pojedinačno se upisuju u zemljišne knjige, sa teretom da smještajnim jedinicama upravlja menadžment kompanija i da smještajne jedinice moraju biti u komercijalnoj funkciji kompanije najmanje 10 mjeseci u toku kalendarske godine;
- 29) hostel je ugostiteljski objekat hotelskog tipa, u kojem se pružaju usluge smještaja, pretežno mlađim gostima u sobama sa više od tri kreveta i zajedničkim toaletima i kupatilom;
- 30) motel je objekat za pružanje usluga smještaja i usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića, uobičajeno namijenjen za kraći boravak turista, koji je lociran na važnijim saobraćajnicama (van gradova), po pravilu sa minimalnim kapacitetom od sedam smještajnih jedinica, besplatnim parking prostorom za svaku sobu, 24-satnom uslugom recepcije i restorana ili automata za prodaju hrane i pića;
- 31) pansion je objekat za pružanje usluge smještaja i usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića, sa minimalnim kapacitetom od sedam smještajnih jedinica, recepcijom ili pultom za registraciju, trpezarijom i kuhinjom. Usluge ishrane i pića se pružaju pretežno gostima pansiona;
- 32) turističko naselje je specifična vrsta ugostiteljskog objekta za pružanje usluga smještaja, pripremanja i usluživanja hrane i pića, koji u svom sastavu obuhvata više odvojenih funkcionalnih građevinskih jedinica sa najmanjim kapacitetom od 50 smještajnih jedinica, restoranom, barom, prodavnicom i raznim drugim turističkim sadržajima;
- 33) gostionica je vrsta ugostiteljskog objekta za pružanje usluga smještaja, pripremanja i usluživanja hrane i pića, sa minimalnim smještajnim kapacitetom od tri sobe ili šest kreveta, gdje je restoran dominantna komponenta u odnosu na smještajne kapacitete i koji uglavnom nema tipične hotelske sadržaje, kao što su hol i recepcija;
- 34) etno selo je vrsta ugostiteljskog objekta za pružanje usluga smještaja i pripremanja i usluživanja hrane i pića, smještenog u seoskom ambijentu, sa najmanjim kapacitetom od sedam smještajnih jedinica, koje se nalaze u kućama izgrađenim u tradicionalnom i autentičnom stilu, koji odslikava kulturu i istorijsko nasljeđe tog podneblja i u kojima se hrana priprema i služi na način karakterističan za to područje;
- 35) eco lodge je ugostiteljski objekat za pružanje usluge smještaja i pripremanja i usluživanja hrane i pića, sa kapacitetom od sedam do 50 luksuznih smještajnih jedinica, smješten u zoni nacionalnog

- parka ili njegovoj neposrednoj blizini, sa neznatnim štetnim uticajem na prirodnu okolinu i koji je projektovan, dizajniran i konstruisan tako da bude ekološki održiv i prihvatljiv, uključujući najveće ekološke standarde (korišćenje solarne energije, korišćenje sistema prikupljanja kišnice, korišćenje snage vjetra i drugih obnovljivih izvora energije i dr.);
- 36) vila je luksuzna kuća visokih prostornih standarda, koja se iznajmljuje turistima kao jedna jedinica, sa kompletnim ugostiteljskim sadržajem i poslugom;
  - 37) kuća za iznajmljivanje je arhitektonski i funkcionalno autonomna zgrada sa sopstvenim dvorištem, koja se isključivo izdaje kao cjelina, pojedincu ili grupi turista na određeno vrijeme;
  - 38) turistički apartman je ugostiteljski objekat namijenjen pružanju usluga smještaja turistima na određeno vrijeme, potpuno opremljen, a koji se sastoji od dnevnog boravka, jedne ili više soba, kuhinje i kupatila;
  - 39) soba za iznajmljivanje je građevinski dio stambene zgrade ili dio porodične stambene zgrade (kuće) u kojoj se turistima pružaju usluge smještaja;
  - 40) kamp je ugostiteljski objekat sa minimalnim kapacitetom od 10 smještajnih jedinica u kojem se gostima pružaju usluge: kampovanja (smještaja na uređenom prostoru na otvorenom - na kamp mjestu i/ili kamp parceli), smještaja u građevinskim jedinicama (u kućicama u kampu, bungalovima i sl.), ostale usluge u funkciji turističke potrošnje, mogućnost bavljenja sportom ili drugim oblicima rekreacije na prostoru na otvorenom u kampu, kao i druge ugostiteljske usluge;
  - 41) planinarski dom je ugostiteljski objekat u kojem se pružaju usluge smještaja i pripremanja i usluživanja hrane i pića, pretežno u sobama sa više od tri kreveta, zajedničkim toaletima i kupatilom;
  - 42) odmaralište je ugostiteljski objekat za pružanje usluga smještaja, pripremanja i usluživanja hrane i pića, koji isključivo koriste (besplatno ili uz minimalnu naplatu) zaposleni, penzioneri, članovi porodica zaposlenih ili penzionera, članovi sportskih, omladinskih, dječijih i drugih organizacija;
  - 43) nacionalni restoran je vrsta specijalizovanog restorana u kojem se pretežno (najmanje 70% ukupne ponude) pripremaju i uslužuju nacionalna jela i čiji ambijent odslikava nacionalnu kulturu i istorijsko nasljeđe Crne Gore;
  - 44) Centralni turistički registar je jedinstvena elektronska javna baza podataka, sa podacima o subjektima koji obavljaju djelatnost u oblasti turizma i ugostiteljstva, a koji su registrovani ili evidentirani za obavljanje te djelatnosti u skladu sa ovim zakonom, kao i drugim podacima u skladu sa ovim zakonom;
  - 45) evidencija turističkog prometa je evidencija o broju turista i njihovoj strukturi, kao i broju ostvarenih noćenja u objektima registrovanim za pružanje usluge smještaja, kao i u lukama nautičkog turizma - marinama.

II. TURISTIČKA DJELATNOST

Pojam

Član 5

- (1) Turistička djelatnost, u smislu ovog zakona, je pružanje usluga turističke agencije, turističkog vodiča, turističkog pratioca, turističkog animatora ili turističkog zastupnika, kao i pružanje turističkih usluga u nautičkom, seoskom, zdravstvenom, vjerskom, kongresnom, sportskom ili omladinskom turizmu.
- (2) Turističkom djelatnošću smatra se i pružanje turističkih usluga na kupalištima, skijaškim terenima, u lovnom i ribolovnom turizmu, sportsko-rekreativnom i avanturističkom turizmu, ekoturizmu, kao i druge usluge u ostalim oblicima turističke ponude.

Poslovanje

Član 6

U obavljanju turističke djelatnosti subjekti iz člana 2 ovog zakona dužni su da posluju u skladu sa ovim zakonom, kao i posebnim propisima, u skladu sa principima i praksom održivog razvoja turizma i obezbjeđenja dugoročnog očuvanja životne sredine i kulturnog i istorijskog nasljeđa Crne Gore.

Ostali subjekti

Član 7

- (1) Sindikalne organizacije, udruženja penzionera, ferijalne, studentske, izviđačke i planinarske organizacije i ustanove socijalne i dječje zaštite, kao i druga udruženja i organizacije, mogu samo za svoje članove, odnosno korisnike, u skladu sa svojim statutom, organizovati turističke paket

- aranžmane ili izlete, bez svrhe sticanja dobiti.
- (2) Promocija i predstavljanje turističkih paket aranžmana ili izleta iz stava 1 ovog člana ne može se javno oglašavati i reklamirati, osim internim sredstvima informisanja.
  - (3) Organizacije, udruženja i ustanove iz stava 1 ovog člana dužne su da svaki turistički paket aranžman, odnosno izlet prijave turističkoj inspekciji, najkasnije pet radnih dana prije otpočinjanja putovanja, odnosno izleta.

Obaveze subjekata

Član 8

- (1) U obavljanju turističke djelatnosti privredna društva, pravna lica i preduzetnici dužni su da:
  - vidno istaknu uslove, sadržaj i cijenu svake pojedine usluge i pridržavaju se tih uslova, sadržaja i cijena;
  - za svaku izvršenu uslugu korisniku izdaju račun, kartu ili potvrdu sa brojem, kojom se potvrđuje prijem uplate i da kopije tih dokumenata čuvaju u skladu sa propisima o računovodstvu;
  - u prostorijama u kojima vrše usluge vode knjigu žalbi na propisan način i u slučaju prigovora, odgovore u roku od tri dana od dana podnesenog prigovora;
  - pružaju turističke usluge koje prema propisima i običajima (uzansama) spadaju u predmet njihovog poslovanja;
  - pružaju turističke usluge u skladu sa principima i praksom održivog razvoja turizma uz očuvanje prirodnog i kulturnog nasljeđa i minimiziranje štete od turističkih aktivnosti.
- (2) Obrazac, sadržaj i način vođenja knjige žalbi propisuje organ državne uprave nadležan za poslove turizma (u daljem tekstu: Ministarstvo).

III. TURISTIČKA AGENCIJA

Pojam

Član 9

Turistička agencija je privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik, koji obavlja djelatnost turističkih agencija pod uslovima utvrđenim ovim zakonom, radi ostvarivanja dobiti.

Usluge turističkih agencija

Član 10

- (1) U obavljanju djelatnosti, turistička agencija može pružati sljedeće usluge:
  - 1) organizovanje, prodaja i realizacija turističkih paket aranžmana u zemlji i inostranstvu;
  - 2) organizovanje, prodaja i realizacija izleta;
  - 3) organizovanje turističkih razgledanja, zabavnih programa, skupova, kongresa, sajмова, manifestacija i sportskih priredbi;
  - 4) posredovanje u prodaji izleta i turističkih paket aranžmana;
  - 5) posredovanje u pružanju usluga turističkih vodiča i turističkih animatora;
  - 6) prihvata i prevoz putnika (transfer, transport);
  - 7) prodaja i posredovanje u prodaji karata ili rezervaciji mjesta za sva prevozna sredstva, kao i posredovanje u pribavljanju viza;
  - 8) rezervacija i prodaja turističkih i ugostiteljskih usluga i drugih usluga u vezi sa putovanjem i boravkom putnika;
  - 9) zastupanje domaćih i stranih turističkih agencija u određitim putovanja;
  - 10) posredovanje u izdavanju soba i drugih kapaciteta za smještaj;
  - 11) agencijske usluge za prihvata i opremu plovnih objekata u nautičkom turizmu u zemlji i inostranstvu;
  - 12) posredovanje u pribavljanju isprava potrebnih za lov, ribolov, ronjenje i drugih isprava neophodnih za organizovanje i realizaciju različitih oblika turizma;
  - 13) organizovanje i posredovanje u prodaji usluga nautičkog, seoskog, zdravstvenog, kongresnog, sportskog, omladinskog i drugih oblika turizma;
  - 14) rezervacija, nabavka i prodaja ulaznica za sve vrste priredbi, zabavnih programa, manifestacija, muzeja, sajмова i sportskih priredbi;
  - 15) pružanje rent-a-car usluga;
  - 16) posredovanje u iznajmljivanju vozila, letjelica, skutera, plovnih objekata i dr.;
  - 17) posredovanje u pružanju usluga upravljanja plovnim objektima nautičara (skipera);
  - 18) davanje turističkih informacija i promotivnog materijala.

- (2) Usluge iz stava 1 tačka 15 ovog člana turistička agencija može da pruža samo ako ispunjava i uslove iz člana 81 stav 2 alineja 3 ovog zakona.

Vrste turističkih agencija

Član 11

Prema vrsti usluga koje pruža, turistička agencija može biti:

- turistička agencija - organizator putovanja (tour-operator);
- turistička agencija - posrednik (sub-agent).

Obim usluga

Član 12

- (1) Turistička agencija-organizator putovanja može pružati usluge iz člana 10 stav 1 ovog zakona.
- (2) Turistička agencija-posrednik može pružati usluge iz člana 10 stav 1 tač. 4 do 18 ovog zakona.
- (3) Turistička agencija koja nudi i prodaje turistički paket aranžman koji je sačinio organizator putovanja koji nema sjedište u Crnoj Gori smatra se organizatorom putovanja i mora ispunjavati sve uslove propisane ovim zakonom za organizatora putovanja.

Obaveze

Član 13

- (1) Turistička agencija je dužna da:
  - 1) na ulazu u poslovnicu, odnosno poslovni prostor turističke agencije istakne naziv i sjedište privrednog društva ili pravnog lica, odnosno ime, prezime i adresu preduzetnika i naziv turističke agencije;
  - 2) na ulazu u poslovnicu, odnosno poslovni prostor turističke agencije istakne radno vrijeme;
  - 3) u sjedištu i poslovnici turističke agencije drži rješenje, odnosno licencu za obavljanje djelatnosti turističke agencije;
  - 4) upozna korisnika usluge o svojstvu u kojem nastupa i obimom ovlaštenja, ako zastupa drugu turističku agenciju;
  - 5) objavi uslove, sadržaj i cijenu svake pojedinačne usluge koju pruža i pridržava se tih uslova, sadržaja i cijena;
  - 6) ako organizuje turistički paket aranžman, donese program putovanja za svaki turistički paket aranžman;
  - 7) zaključi ugovor o putovanju sa putnikom;
  - 8) izda potvrdu o putovanju, račun, kartu ili drugi dokument sa brojem kojim se potvrđuje prijem uplate;
  - 9) putniku pruži usluge utvrđene ugovorom, u skladu sa programom putovanja i ugovorom o putovanju;
  - 10) ako organizuje izlet, donese program izleta koji prilikom oglašavanja ili prodaje mora jasno da sadrži podatke o cijeni izleta, vrsti, kategoriji i karakteristikama prevoznog sredstva, program obilaska lokaliteta, trajanje izleta i dr.;
  - 11) u prostorijama u kojima vrši usluge vodi knjigu žalbi i odgovori na svaki prigovor, u roku od tri dana od dana podnošenja prigovora;
  - 12) ako trećim licima povjerava izvršenje usluga iz programa putovanja, odnosno programa izleta, zaključi ugovore sa tim licima i vodi evidenciju o zaključenim ugovorima sa pratećom dokumentacijom;
  - 13) u svim reklamnim i promotivnim materijalima, kao i u svim poslovnim dokumentima vidljivo naznači naziv i sjedište privrednog društva ili pravnog lica, odnosno ime, prezime i adresu preduzetnika i naziv i sjedište turističke agencije;
  - 14) čuva, kao poslovnu tajnu, sve što je saznala o putniku i bez odobrenja putnika, osim u zakonom propisanim slučajevima, ne saopštava identitet putnika, adresu, mjesto i vrijeme putovanja, boravka, izleta i uplaćenu cijenu, kao ni identitet njegovih saputnika;
  - 15) ponudi putniku osiguranje od povreda, bolesti, smrti i gubitka prtljaga tokom putovanja i boravka;
  - 16) dnevno, uredno i tačno vodi evidenciju zaključenih ugovora o putovanju, odnosno evidenciju organizovanih izleta.
- (2) Obrazac, sadržaj i način vođenja evidencije zaključenih ugovora o putovanju, odnosno evidencije izleta propisuje Ministarstvo.

Posredovanje u pružanju usluga u ugostiteljskim objektima

Član 14

Turistička agencija djelatnost organizovanja turističkih paket aranžmana ili posredovanja u pružanju usluga smještaja ili ishrane i pića u ugostiteljskom objektu može vršiti samo ako ugostiteljski objekat ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti propisane zakonom, odnosno ako je za ugostiteljski objekat izdato odobrenje za obavljanje te djelatnosti.

Licenca

Član 15

- (1) Privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik mogu otpočeti sa obavljanjem djelatnosti turističke agencije, ako ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom, odnosno ako imaju licencu za obavljanje te djelatnosti.
- (2) Licencu za obavljanje djelatnosti turističke agencije, na zahtjev lica iz stava 1 ovog člana, izdaje Ministarstvo rješenjem, sa rokom važenja od pet godina.
- (3) Danom donošenja rješenja o izdavanju licence iz stava 2 ovog člana vrši se upis turističke agencije u Centralni turistički registar.
- (4) Licenca se izdaje za svaku poslovnicu ili ekspozituru turističke agencije.
- (5) Sadržaj i izgled licence za obavljanje djelatnosti turističke agencije propisuje Ministarstvo.

Promjena podataka

Član 16

- (1) Imalac licence dužan je da o svim promjenama u obavljanju djelatnosti za koje je registrovan koje utiču na ispunjenost uslova za sticanje licence, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka tih promjena, pisanim putem obavijesti Ministarstvo.
- (2) O promjeni podataka iz stava 1 ovog člana Ministarstvo donosi rješenje.
- (3) Podaci o promjenama u obavljanju djelatnosti iz stava 2 ovog člana upisuju se u Centralni turistički registar.
- (4) Evidencija podataka o izdavanju, prestanku važenja i oduzimanju licenci vodi se u Centralnom turističkom registru.

Zahtjev za izdavanje licence

Član 17

- (1) Licenca za obavljanje djelatnosti turističke agencije izdaje se na zahtjev privrednog društva, pravnog lica ili preduzetnika.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana naročito sadrži podatke o:
  - podnosiocu zahtjeva (naziv, sjedište i PIB, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu);
  - vrsti turističke agencije, sa nazivom i adresom turističke agencije.
- (3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnose se dokazi o:
  - registraciji u Centralnom registru Privrednog suda;
  - svojini ili zakupu poslovnog prostora, odnosno poslovnice;
  - stručnom kadru turističke agencije;
  - jemstvu (za turističku agenciju-organizatora putovanja).

Jemstvo

Član 18

- (1) Jemstvo iz člana 17 stav 3 alineja 4 ovog zakona može biti u obliku neopozive bankarske garancije bez prava prigovora, polise osiguranja ili novčanog depozita na posebnom računu kod poslovne banke u iznosu od najmanje 15.000 eura.
- (2) Jemstvom iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se:
  - naknada štete koja je prouzrokovana putniku neispunjenjem, djelimičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obaveza određenih ugovorom o putovanju, programom putovanja, odnosno programom izleta;
  - naknada štete koja je prouzrokovana usljed nemogućnosti turističke agencije-organizatora putovanja da izmiri troškove nužnog smještaja, ishrane i povratka putnika sa putovanja u mjesto

polaska u zemlji i inostranstvu.

Postupak po zahtjevu za izdavanje licence

Član 19

- (1) O zahtjevu iz člana 17 ovog zakona Ministarstvo odlučuje u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.
- (2) Na pitanja koja se odnose na postupak izdavanja licenci, postupanje po neurednom zahtjevu i promjenu podataka registrovanih u Centralnom turističkom registru, koja ovim zakonom nijesu posebno uređena, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojima se uređuje upravni postupak.

Prestanak važenja licence

Član 20

- (1) Licenca prestaje da važi:
  - na zahtjev imaoća licence;
  - istekom roka za koji je izdata;
  - oduzimanjem licence;
  - brisanjem privrednog društva, pravnog lica ili preduzetnika iz Centralnog registra Privrednog suda.
- (2) Prestankom važenja licence turistička agencija briše se iz Centralnog turističkog registra.
- (3) O brisanju turističke agencije iz stava 2 ovog člana Ministarstvo donosi rješenje.

Oduzimanje licence

Član 21

- (1) Turističkoj agenciji oduzeće se licenca, ako se u periodu važenja licence utvrdi da:
  - turistička agencija ne ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona;
  - turistička agencija duže od dvije godine ne pruža usluge za koje je registrovana;
  - je licenca izdata na osnovu neistinitih podataka ili falsifikovanih dokumenata;
  - turistička agencija, nakon isteka perioda za koji je izdata bankarska garancija, ne dostavi Ministarstvu novu bankarsku garanciju ili, nakon isplate sredstava na osnovu prethodno izdate bankarske garancije, ne dostavi novu bankarsku garanciju.
- (2) Pored slučajeva iz stava 1 ovog člana, licenca će se oduzeti turističkoj agenciji - organizatoru putovanja, ako turistička agencija dva puta u toku kalendarske godine:
  - nudi, odnosno prodaje turističke paket aranžmane bez ugovora ili suprotno ugovoru zaključenim sa trećim licima, kojima je povjereno izvršenje usluga iz tog programa putovanja (prevoz, broj ležajeva u određenom objektu i drugo);
  - otkaže putovanje, a putnicima u zakonskom roku ne izvrši povraćaj uplaćenih sredstava;
  - ne obezbijedi smještaj putnika za vrijeme ugovorenog putovanja;
  - ne obezbijedi povratak putnika ili putnike neopravdano zadrži na putovanju duže od programom predviđenog putovanja;
- (3) Turističkoj agenciji - organizatoru putovanja oduzima se licenca ukoliko nastupe teže posljedice po život i zdravlje putnika zbog propusta u radu turističke agencije.

Rješenje o oduzimanju licence

Član 22

- (1) Licenca se oduzima rješenjem Ministarstva.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.
- (3) Turistička agencija - organizator putovanja kojoj je oduzeta licenca dužna je da, u roku od sedam dana od dana oduzimanja licence, izvrši povraćaj uplaćenih sredstava za prethodno ugovorena putovanja.

Oznaka

Član 23

- (1) Oznaka "turistička agencija" obavezno se koristi u nazivu turističke agencije, kao bliža oznaka djelatnosti.
- (2) Turistička agencija u nazivu može, uz oznaku iz stava 1 ovog člana, koristiti i izraze uobičajene u

turističkom poslovanju, kao što su: "tours", "travel" i sl.

Poslovnica

Član 24

- (1) Turistička agencija za pružanje usluga iz člana 10 ovog zakona mora imati poslovnicu.
- (2) Poslovnica je posebno organizovan poslovni prostor, u kojem turistička agencija neposredno pruža usluge putnicima i koja mora ispunjavati minimalno-tehničke uslove u pogledu opreme i uređenja prostora, u zavisnosti od vrste i načina pružanja usluga.
- (3) Poslovnicom, u smislu ovog zakona, ne smatraju se poslovne prostorije koje istovremeno služe i za stanovanje.
- (4) Minimalno-tehnički uslovi iz stava 2 ovog člana ne odnose se na poslovnicu turističke agencije koja pruža usluge putnicima isključivo putem interneta.
- (5) Turistička agencija iz stava 4 ovog člana posluje u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje elektronska trgovina.
- (6) Minimalno-tehničke uslove u pogledu opreme i uređenja poslovnica turističkih agencija i način utvrđivanja ispunjenosti tih uslova propisuje Ministarstvo.

Ispunjenost uslova

Član 25

- (1) Ispunjenost minimalno-tehničkih uslova za poslovnicu iz člana 24 ovog zakona utvrđuje Ministarstvo.
- (2) Pored uslova iz stava 1 ovog člana, za obavljanje djelatnosti poslovnica mora ispunjavati i uslove propisane posebnim propisima (sanitarno higijenske, uslove gradnje, zaštite na radu i dr.).
- (3) Ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana provjeravaju nadležni inspeksijski organi u postupku redovnog inspeksijskog nadzora.

Stručni kadar

Član 26

- (1) Turistička agencija u svakoj poslovnici mora da ima zaposleno lice odgovorno za rad poslovnice - poslovođu, koji pored propisanih opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa mora da ispunjava i sljedeće uslove:
  - 1) da ima najmanje:
    - srednju stručnu spremu - IV stepen;
    - tri godine radnog iskustva u turističkoj djelatnosti za rad u turističkoj agenciji - organizatoru putovanja, odnosno jednu godinu radnog iskustva za rad u turističkoj agenciji - posredniku;
  - 2) da ima znanje najmanje jednog stranog jezika.
- (2) Lica zaposlena u poslovnici koja su u neposrednom kontaktu sa strankama moraju da imaju najmanje srednju stručnu spremu (IV stepen) i da poznaju najmanje jedan strani jezik.

IV. POSEBNI USLOVI ZA ORGANIZOVANJE TURISTIČKIH PAKET ARANŽMANA, IZLETA ILI PREVOZA PUTNIKA

Obezbjeđenje prevoza

Član 27

- (1) Turistička agencija koja organizuje turistički paket aranžman, izlet ili pruža uslugu prevoza putnika, dužna je da koristi prevozna sredstva u kojima su putnici osigurani od posljedica nesrećnog slučaja i gubitka i oštećenja prtljaga.
- (2) Putnici se smatraju osiguranim, ako turistička agencija neposredno zaključi ugovor sa osiguravajućim društvom o osiguranju od odgovornosti za rizike iz stava 1 ovog člana.
- (3) Turistička agencija je dužna da prevoz putnika obavlja sopstvenim prevoznim sredstvima ili prevoznim sredstvima drugih prevoznika, koji su licencirani za tu vrstu prevoza u skladu sa posebnim propisima kojima se uređuje prevoz putnika.
- (4) Odredba stava 1 ovog člana ne odnose se na prevozna sredstva kojima se obavlja linijski prevoz putnika.

Obezbjeđenje turističkog pratioca i vodiča

Član 28

Turistička agencija koja organizuje turistički paket aranžman ili izlet za 15 ili više putnika dužna je da za potrebe putovanja angažuje najmanje jednog turističkog pratioca, a za posjete određenim turističkim lokalitetima da, pored turističkog pratioca, obezbijedi i turističkog vodiča, koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

V. PRAVA I OBAVEZE TURISTIČKE AGENCIJE I PUTNIKA

Prava i obaveze turističke agencije - organizatora putovanja

Član 29

- (1) Turistička agencija-organizator putovanja dužna je da sa putnikom u pisanoj formi zaključi ugovor o putovanju i istovremeno mu izda potvrdu o putovanju.
- (2) Ugovor iz stava 1 ovoga člana turistička agencija dužna je da sačini u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.
- (3) Turistička agencija - organizator putovanja dužna je da sačini program putovanja u pisanoj formi (štampanoj ili elektronskoj), sa sadržajem propisanim ovim zakonom.
- (4) Program iz stava 3 ovog člana turistička agencija dužna je da uruči putniku, neposredno ili elektronskim putem, istovremeno sa zaključivanjem ugovora o putovanju i izdavanjem potvrde o putovanju.
- (5) Putnik svojim potpisom neposredno ili elektronskim putem potvrđuje prijem ugovora o putovanju, programa putovanja i potvrde o putovanju.
- (6) Turistička agencija-organizator putovanja dužna je da se pridržava svih odredaba ugovora o putovanju i programa putovanja.
- (7) Turistička agencija-organizator putovanja koja organizuje školske ekskurzije i druga putovanja za djecu i školsku omladinu dužna je da učini dostupnim program putovanja roditeljima učenika i upravi škole.

Prava i obaveze turističke agencije - posrednika

Član 30

- (1) Turistička agencija - posrednik, koja nudi na prodaju, odnosno prodaje turističko putovanje organizatora putovanja, dužna je da u programu putovanja i potvrdi o putovanju naznači svojstvo u kojem nastupa i broj licence organizatora putovanja, kao i da putniku uruči neposredno ili elektronskim putem, istovremeno sa izdavanjem potvrde o putovanju, program putovanja.
- (2) Turistička agencija iz stava 1 ovog člana može da nudi na prodaju, odnosno prodaje, samo turistička putovanja turističke agencije - organizatora putovanja, sa kojom ima zaključen posrednički ugovor o putovanju.
- (3) Na prava i obaveze koje proističu iz posredničkog ugovora iz stava 2 ovog člana primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Ugovor o turističkom putovanju

Član 31

Ugovorom o turističkom putovanju uređuju se prava i obaveze turističke agencije - organizatora putovanja i prava i obaveze putnika, i to:

- 1) pravo turističke agencije - organizatora putovanja na naknadu troškova, ako je putnik odustao od ugovora:
  - zbog okolnosti koje nije mogao izbjeći ili otkloniti i koje bi, da su postojale u vrijeme zaključenja ugovora, predstavljale opravdan razlog da ne zaključi ugovor;
  - ako je obezbijedio odgovarajuću zamjenu ili je zamjenu obezbijedila turistička agencija-organizator putovanja;
- 2) odgovornost turističke agencije-organizatora putovanja kada izvršenje usluga povjeri trećim licima;
- 3) prava putnika za slučaj otkaza putovanja;
- 4) uslovi za izmjenu ugovorene cijene putovanja;
- 5) način prigovora putnika na eventualne propuste u izvršenju obaveza koje proističu iz turističkog paket aranžmana;
- 6) podaci o sadržini bankarske garancije ili gotovinskog pologa za odgovornosti iz djelatnosti za

- štetu koju prouzrokuje putniku neispunjenjem, djelimičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obaveza koje se odnose na turističko putovanje;
- 7) postupak, rokove i obaveze turističke agencije - organizatora putovanja u vezi sa reklamacijom putnika zbog otkaza putovanja, neizvršenja ili nepotpunog izvršenja usluga obuhvaćenih programom putovanja;
  - 8) druga prava i obaveze u skladu sa zakonom.

Program putovanja

Član 32

- (1) Program putovanja turističke agencije - organizatora putovanja sadrži:
  - 1) naziv i sjedište turističke agencije-organizatora putovanja;
  - 2) broj i datum izdavanja licence;
  - 3) mjesto, datum i vrijeme početka i završetka putovanja, opis odredišta putovanja i vrijeme, odnosno period boravka putnika, sa datumima, ako je boravak u djelovima;
  - 4) podatke o vrsti prevoza, kategoriji i karakteristikama prevoznih sredstava koja se koriste (marka i tip, godina proizvodnje i broj mjesta za sjedenje);
  - 5) podatke o smještajnom objektu (vrsta i naziv, lokacija i kategorija prema važećim propisima zemlje u kojoj se objekat nalazi);
  - 6) podatke o smještajnoj jedinici (soba, apartman), opremljenosti i nivou komfora i usluga, broju, vrsti i načinu pružanja usluga i druge karakteristike;
  - 7) raspored obroka;
  - 8) plan puta;
  - 9) ukupnu cijenu putovanja i usluge koje su obuhvaćene tom cijenom;
  - 10) iznos ili dio cijene koju putnik treba da uplati na račun turističke agencije, kao i plan otplate preostalog iznosa;
  - 11) eventualne posebne obaveze putnika koje su uslov za realizaciju putovanja (zdravstvene, carinske i granične formalnosti, administrativne i vizne, kao i dokumenta i rokovi neophodni za pribavljanje viza);
  - 12) minimalan broj putnika ako je to uslov za realizaciju putovanja i krajnji rok za obavještanje putnika za slučaj otkazivanja;
  - 13) iznos takse i naknade koje se odnose na određene usluge, a koje nijesu uključene u cijenu putovanja (pristajanje, ukrcavanje, takse u pristaništima i na aerodromima, boravišne takse i slično).
- (2) Program putovanja ne smije da sadrži netačne podatke.

VI. TURISTIČKI VODIČ

Pojam

Član 33

- (1) Turistički vodič je fizičko lice koje, po unaprijed utvrđenom programu, pruža turistima usluge vođenja, pokazivanja i stručnog objašnjavanja: prirodnih ljepota i rijetkosti, kulturno-istorijskih spomenika, umjetničkih djela, etnografskih i drugih znamenitosti, istorijskih događaja i legendi o tim događajima i ličnostima, privrednih i političkih događaja i dešavanja, kao i pojedinih mjesta i područja.
- (2) Lice iz stava 1 ovog člana poslove turističkog vodiča može da obavlja samo na osnovu odobrenja za rad, koje izdaje Ministarstvo.
- (3) Ne smatra se turističkim vodičem stručno lice koje pokazuje, objašnjava ili daje informacije unutar poslovnog prostora u kojem radi (muzej, galerija, nacionalni park i sl.), stručni radnik turističke agencije koji prati grupu turista iz mjesta u mjesto, vodič u planinama i pećinama, u lovu i ribolovu, kao i vođa i pratilac ekskurzije i izleta.
- (4) Ne smatra se turističkim vodičem strani državljanin koji prati organizovana grupna putovanja stranog organizatora, koja su započela u stranoj državi i završavaju povratkom u stranoj državi, ako nema odobrenje za obavljanje djelatnosti turističkog vodiča, u skladu sa ovim zakonom.
- (5) Za potrebe adekvatne podrške u realizaciji turističkih putovanja i izletničkih programa jedinica lokalne samouprave osniva vodičku službu.
- (6) Sastav, organizaciju, djelokrug i način rada vodičke službe propisuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Režim rada

Član 34

- (1) Za grupe od 15 i više turista na pojedinim turističkim lokalitetima važi poseban režim rada turističkih vodiča, koji podrazumijeva obavezno pružanje usluga turističkog vodiča za njihov obilazak.
- (2) Turističke lokalitete iz stava 1 ovog člana i poseban režim rada turističkih vodiča utvrđuje Ministarstvo.

Stručni ispit

Član 35

- (1) Stručni ispit za turističkog vodiča polaže se pred ispitnom komisijom koju obrazuje Ministarstvo.
- (2) Stručni ispit za turističkog vodiča polaže se prema programu obuke i ispitnom programu, a sastoji se iz prijemnog ispita i teorijskog i praktičnog dijela ispita, pod uslovom da kandidat ima najmanje srednju stručnu spremu (IV stepen).
- (3) O položenom stručnom ispitu iz stava 2 ovog člana Ministarstvo izdaje uvjerenje.
- (4) Program obuke i ispitni program iz stava 2 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".
- (5) Troškovi obuke i polaganja stručnog ispita za turističkog vodiča padaju na teret kandidata.
- (6) Troškovi obuke i polaganja stručnog ispita za turističkog vodiča utvrđuju se u visini stvarnih troškova organizovanja i sprovođenja programa obuke i polaganja ispita.
- (7) Visinu troškova iz stava 5 ovog člana određuje rješenjem ministar nadležan za poslove turizma.
- (8) Program obuke, ispitni program, kao i način polaganja stručnog ispita za turističkog vodiča propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove obrazovanja.

Odobrenje za obavljanje djelatnosti

Član 36

- (1) Komisija iz člana 35 ovog zakona dužna je da svako uvjerenje o položenom stručnom ispitu za turističkog vodiča dostavi Ministarstvu, u roku od osam dana od dana njegovog izdavanja.
- (2) Na osnovu uvjerenja o položenom stručnom ispitu, Ministarstvo turističkom vodiču izdaje odobrenje za rad i legitimaciju.
- (3) Odobrenje za rad i legitimacija iz stava 2 ovog člana izdaju se u roku od osam dana od dana dostavljanja uvjerenja o položenom stručnom ispitu.
- (4) Podaci o izdatim odobrenjima za rad i legitimacijama za turističke vodiče unose se u Centralni turistički registar.

Obaveze

Član 37

- (1) Turistički vodič je dužan da pruža usluge vodiča savjesno i stručno u skladu sa ovim zakonom, poslovnim običajima u turizmu, statutom i aktima vodičke službe, odnosno udruženja turističkih vodiča, ako je član udruženja.
- (2) Turistička agencija je dužna da za obavljanje poslova turističkog vodiča angažuje lice koje ima odobrenje za rad za pružanje usluga turističkog vodiča.

Počasni turistički vodič

Član 38

- (1) Istaknutim naučnicima i stručnjacima iz područja uže specijalnosti može se priznati svojstvo počasnog turističkog vodiča.
- (2) Počasni turistički vodič može obavljati poslove vodiča samo povremeno.
- (3) Uslove i način sticanja zvanja počasnog turističkog vodiča utvrđuje Ministarstvo.

Legitimacija turističkog vodiča

Član 39

- (1) Turistički vodič, prilikom pružanja usluga, mora nositi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog vodiča kojom se potvrđuje njegovo svojstvo.
- (2) Obrazac, sadržaj i način upotrebe legitimacije turističkog vodiča propisuje Ministarstvo.

Izvještaj o radu

Član 40

- (1) Turistička agencija je dužna da vodi evidenciju o turističkim vodičima koje angažuje.
- (2) O angažovanim turističkim vodičima turistička agencija dostavlja izvještaj Ministarstvu, sa podacima o:
  - turističkim vodičima (ime i prezime, jedinstveni matični broj);
  - turističkim lokalitetima na kojima je turistički vodič angažovan;
  - vremenu, odnosno periodu angažovanja.
- (3) Izvještaj iz stava 2 ovog člana dostavlja se Ministarstvu, najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu.

Prestanak važenja i oduzimanje odobrenja za rad

Član 41

- (1) Odobrenje za rad turističkog vodiča prestaje da važi:
  - na zahtjev turističkog vodiča;
  - oduzimanjem odobrenja.
- (2) Odobrenje za rad turističkog vodiča oduzeće se:
  - ako je zasnovano na neistinitim podacima ili falsifikovanim dokumentima;
  - ako turistički vodič ne pruža usluge u skladu sa članom 37 stav 1 ovog zakona;
  - ako turistički vodič prestane da ispunjava opšte uslove za zasnivanje radnog odnosa.
- (3) O prestanku važenja i oduzimanju odobrenja za rad turističkog vodiča Ministarstvo donosi rješenje.
- (4) Podaci iz rješenja iz stava 3 ovog člana unose se u Centralni turistički registar.

VII. TURISTIČKI PRATILAC

Pojam

Član 42

- (1) Turistički pratilac je fizičko lice koje prati turističku grupu i obavlja operativno-tehničke poslove od početka putovanja do odredišta i nazad.
- (2) Turistički pratilac može biti lice koje ima najmanje srednju stručnu spremu (IV stepen).
- (3) Turističkim pratiocem smatra se i strani državljanin koji prati organizovana grupna putovanja stranog organizatora, koja su započela u stranoj državi i završavaju se povratkom u stranu državu.
- (4) Turistička agencija turističkom pratiocu koji ispunjava uslove iz stava 2 ovog člana izdaje legitimaciju.
- (5) Obrazac, sadržaj i način upotrebe legitimacije turističkog pratioca propisuje Ministarstvo.

Uslovi za obavljanje djelatnosti

Član 43

- (1) Turistička agencija može povjeriti obavljanje poslova turističkog pratioca samo licu koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom.
- (2) Turistički pratilac, prilikom pružanja usluga turističkog pratioca, dužan je da nosi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog pratioca kojim se potvrđuje njegovo svojstvo.

VIII. TURISTIČKI ANIMATOR

Pojam

Član 44

Turistički animator je fizičko lice koje planira i realizuje zabavne, kulturne, sportsko - rekreativne i druge programe, kojima organizuje slobodno vrijeme turista.

Uslovi

Član 45

Poslove turističkog animatora može obavljati lice koje:

- ima najmanje srednju stručnu spremu (IV stepen);
- ima položen stručni ispit za turističkog animatora;
- poznaje najmanje dva strana jezika.

Stručni ispit

Član 46

- (1) Stručni ispit za turističkog animatora polaže se pred ispitnom komisijom koju obrazuje Ministarstvo, prema programu obuke i ispitnom programu.
- (2) Stručni ispit za turističkog animatora polaže se prema programu obuke i ispitnom programu, a sastoji se iz prijemnog ispita i teorijskog i praktičnog dijela ispita, pod uslovom da kandidat ima najmanje srednju stručnu spremu (IV stepen).
- (3) O položenom stručnom ispitu iz stava 2 ovog člana Ministarstvo izdaje uvjerenje.
- (4) Na osnovu uvjerenja iz stava 3 ovog člana Ministarstvo turističkom animatoru izdaje legitimaciju.
- (5) Podaci iz uvjerenja o položenom stručnom ispitu za turističkog animatora unose se u Centralni turistički registar.
- (6) Program obuke i ispitni program iz stava 2 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".
- (7) Troškovi obuke i polaganja stručnog ispita za turističkog animatora padaju na teret kandidata.
- (8) Troškovi obuke i polaganja stručnog ispita za turističkog animatora utvrđuju se u visini stvarnih troškova organizovanja i sprovođenja programa obuke i polaganja ispita.
- (9) Visinu troškova iz stava 7 ovog člana određuje rješenjem ministar nadležan za poslove turizma.
- (10) Program obuke, ispitni program i način polaganja stručnog ispita za turističkog animatora propisuje Ministarstvo.

Legitimacija turističkog animatora

Član 47

- (1) Turistički animator, prilikom pružanja usluga, dužan je da na vidnom mjestu nosi legitimaciju turističkog animatora kojom se potvrđuje njegovo svojstvo.
- (2) Obrazac, sadržaj i način upotrebe legitimacije turističkog animatora propisuje Ministarstvo.

IX. TURISTIČKI ZASTUPNIK

Pojam

Član 48

- (1) Turistički zastupnik je fizičko ili pravno lice koje u svojstvu predstavnika zastupa domaćeg, odnosno stranog organizatora putovanja ili posrednika u odredištima putovanja.
- (2) Poslove turističkog zastupnika može da vrši lice koje ima najmanje srednju stručnu spremu (IV stepen) i najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima iz djelokruga rada turističkih agencija.
- (3) Turistička agencija - organizator putovanja, odnosno turistička agencija - posrednik, dužna je da u pisanoj formi obavijesti putnika o turističkom zastupniku i njegovim ovlašćenjima.
- (4) Ugovor zaključen sa turističkim zastupnikom turistička agencija dužna je da dostavi Ministarstvu, u roku od osam dana prije početka obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana.
- (5) Podaci iz ugovora o zastupanju iz stava 4 ovog člana unose se u Centralni turistički registar.

Ovlašćenja

Član 49

Turistički zastupnik:

- 1) štiti interese i prava putnika i organizatora putovanja, odnosno posrednika kod davanja usluga;
- 2) daje obavještenja putnicima kod izvršenja programa putovanja i dodatnih usluga;
- 3) naručuje dodatne usluge u ime organizatora putovanja, odnosno posrednika prema dobijenim ovlašćenjima;
- 4) posreduje u obezbjeđivanju dodatnih usluga za putnike (izleti, kulturne i sportske priredbe i sl.);
- 5) obavlja i druge poslove u interesu putnika i organizatora putovanja, odnosno posrednika.

X. TURISTIČKE USLUGE NA KUPALIŠTIMA

Pojam

Član 50

- (1) Turističkim uslugama na kupalištu, u smislu ovog zakona, smatraju se usluge iznajmljivanja plažnog mobilijara (suncobrana, ležaljki i dr.), iznajmljivanje sandolina, pedalina, jedrilica, čamaca, dasaka za jedrenje, opreme za skijanje na vodi, ronilačke i ribolovne opreme, kao i usluge obuke skijanja na vodi, ronjenja, jedrenja i sl.
- (2) Usluge iz stava 1 ovog člana mogu se pružati na kupalištima koja ispunjavaju uslove u pogledu uređenosti i izgrađenosti, na moru, jezerima i rijekama.

Subjekti i način pružanja usluga

Član 51

- (1) Turističke usluge iz člana 50 ovog zakona mogu obavljati privredna društva, pravna lica ili preduzetnici.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da djelatnost pružanja turističkih usluga na kupalištima obavljaju u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima kojima se uređuju uslovi uređenja i način korišćenja kupališta.

Odobrenje za obavljanje djelatnosti

Član 52

- (1) Subjekti iz člana 51 ovog zakona mogu pružati turističke usluge na kupalištima samo na osnovu odobrenja za obavljanje djelatnosti.
- (2) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima, na zahtjev lica iz člana 51 ovog zakona, izdaje nadležni organ lokalne uprave prema mjestu obavljanja djelatnosti.
- (3) Odobrenje za obavljanje djelatnosti iz stava 1 ovog člana donosi se rješenjem.
- (4) Podaci iz odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima unose se u Centralni turistički registar.

Zahtjev

Član 53

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima sadrži podatke o:
  - nazivu i sjedištu, odnosno imenu, prezimenu, jedinstvenom matičnom broju i adresi podnosioca zahtjeva;
  - vrsti i mjestu pružanja usluga;
  - periodu pružanja usluga.
- (2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se dokazi:
  - o registraciji podnosioca zahtjeva u Centralnom registru Privrednog suda;
  - o pravu korišćenja kupališta;
  - fotokopija polise osiguranja za slučaj nezgode, kojom se osigurava korisnik usluga na kupalištu.

Uređenost i izgrađenost kupališta na rijekama i jezerima

Član 54

Uslove u pogledu uređenosti i izgrađenosti kupališta na rijekama i jezerima propisuje Ministarstvo.

Zabrane

Član 55

Na kupalištu je zabranjeno:

- 1) naplaćivanje ulaza;
- 2) uslovljavanje obaveznom korišćenjem plažnog mobilijara;
- 3) izdavanje skutera i drugih plovnih objekata na motorni pogon;
- 4) kretanje plovila na motorni i džet pogon u vodenom prostoru ograđenog kupališta;
- 5) prisustvo domaćih životinja i kućnih ljubimaca, osim na za to predviđenim lokacijama;
- 6) kretanje i parkiranje vozila.

XI. TURISTIČKE USLUGE U NAUTIČKOM TURIZMU

Pojam

Član 56

- (1) Nautički turizam je plovidba i boravak turista - nautičara na plovnim objektima (jahta, brod i sl.), kao i boravak u lukama nautičkog turizma - marinama radi odmora i rekreacije.
- (2) Turističke usluge u nautičkom turizmu pružaju se u lukama nautičkog turizma - marinama i na plovnim objektima nautičkog turizma.

Usluge

Član 57

- (1) Turističke usluge u lukama nautičkog turizma - marinama su:
  - 1) iznajmljivanje veza u lukama nautičkog turizma za smještaj plovnih objekata i turista nautičara koji borave na njima;
  - 2) iznajmljivanje plovnih objekata sa posadom ili bez posade, sa pružanjem ili bez pružanja usluge smještaja, radi odmora, rekreacije i krstarenja turista nautičara (charter, crusing i sl.);
  - 3) prihvata, čuvanje i održavanje plovnih objekata na vezu u moru i suvom vezu;
  - 4) usluge snabdijevanja nautičara (vodom, gorivom, namirnicama, rezervnim dijelovima, opremom i sl.);
  - 5) usluge upravljanja plovnim objektima turista nautičara;
  - 6) uređenje (opremanje) i priprema plovnih objekata;
  - 7) davanje različitih informacija turistima nautičarima (vremenska prognoza, nautički vodiči i sl.);
  - 8) i druge usluge za potrebe nautičkog turizma u skladu sa zakonom.
- (2) Minimalno-tehničke uslove i način pružanja usluga iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove pomorstva i saobraćaja.

Prijava obavljanja djelatnosti i kategorizacija luka nautičkog turizma

Član 58

- (1) O početku obavljanja turističke djelatnosti u lukama nautičkog turizma - marinama, privredna društva, pravna lica i preduzetnici dužni su da podnesu prijavu nadležnom organu lokalne uprave prema mjestu obavljanja djelatnosti, radi evidencije u registru evidencije, najmanje osam dana prije početka obavljanja djelatnosti.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana, uz prijavu, dostavljaju i dokaz o pravu korišćenja luke (ugovor o koncesiji).
- (3) Podaci iz registra evidencije organa lokalne uprave unose se u Centralni turistički registar.
- (4) Podatke iz stava 2 ovog člana nadležni organ lokalne uprave dužan je da dostavi Ministarstvu, u roku od osam dana od dana podnošenja prijave.
- (5) Ispunjenost uslova propisanih posebnim propisom za obavljanje djelatnosti iz stava 1 ovog člana provjeravaju nadležni inspeksijski organi u postupku redovnog inspeksijskog nadzora.
- (6) Obrazac i sadržaj prijave i registra iz stava 1 ovog člana i način vođenja registra propisuje Ministarstvo.

Klasifikacija i kategorizacija luka nautičkog turizma - marina

Član 59

- (1) Luke nautičkog turizma, prema uslugama koje se u njima pružaju, razvrstavaju se u vrste, a pojedine vrste se kategorišu.
- (2) Luke nautičkog turizma moraju da ispunjavaju propisane minimalno-tehničke uslove za pojedinu vrstu i kategoriju, ako se kategorišu.
- (3) Zahtjev za utvrđivanje vrste i kategorije luke nautičkog turizma - marine, privredna društva, pravna lica ili preduzetnici dužni su da podnesu najkasnije danom početka obavljanja djelatnosti.
- (4) Vrstu i kategoriju luke nautičkog turizma - marine Ministarstvo određuje rješenjem, na zahtjev iz stava 3 ovog člana.
- (5) Rješenje iz stava 4 ovog člana izdaje se na period od pet godina.
- (6) Podaci iz rješenja iz stava 4 ovog člana unose se u Centralni turistički registar.
- (7) Vrste i kategorije luka nautičkog turizma - marina, minimalno - tehničke uslove iz stava 2 ovog člana i postupak i način kategorizacije luka nautičkog turizma, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa nadležnog za poslove pomorstva i saobraćaja, propisuje Ministarstvo.

Turističke usluge na plovnim objektima nautičkog turizma

Član 60

- (1) Turističke usluge u nautičkom turizmu na plovnim objektima su usluge:
  - 1) iznajmljivanja plovnih objekata sa posadom ili bez posade, sa pružanjem ili bez pružanja usluge smještaja, radi odmora, rekreacije i krstarenja turista nautičara (charter, crusing i sl.);
  - 2) prevoza turista plovnim objektima registrovanim za obavljanje djelatnosti prevoza putnika (taXi brod i sl.).
- (2) Privredna društva, pravna lica i preduzetnici mogu pružati turističke usluge na plovnim objektima samo na osnovu odobrenja za obavljanje te djelatnosti, koje izdaje nadležni organ lokalne uprave rješenjem.
- (3) Nadležni organ lokalne uprave prema mjestu registracije plovnog objekta nautičkog turizma, na zahtjev subjekata iz stava 2 ovog člana, utvrđuje ispunjenost minimalno- tehničkih uslova za obavljanje turističke djelatnosti na plovnom objektu nautičkog turizma.

Zahtjev

Član 61

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje turističkih usluga na plovnim objektima nautičkog turizma sadrži podatke o:
  - nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
  - vrsti usluge.
- (2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se dokazi:
  - o registraciji u Centralnom registru Privrednog suda;
  - pravu korišćenja plovnog objekta (svojina ili zakup);
  - fotokopija polise osiguranja za slučaj nezgode, kojom se osigurava korisnik turističkih usluga na plovnom objektu;
  - o tehničkoj ispravnosti i opremljenosti plovnog objekta;
  - o osposobljenosti lica za upravljanje plovnim objektom (sertifikat).

Obaveze pružaoca nautičkih usluga

Član 62

- (1) Pružalac turističkih usluga u nautičkom turizmu dužan je da:
  - 1) istakne cijene usluga koje pruža i da se pridržava istaknutih, odnosno objavljenih cijena;
  - 2) za svaku pruženu uslugu izda račun;
  - 3) u luci nautičkog turizma drži rješenje o vrsti i kategoriji luke nautičkog turizma - marine;
  - 4) u plovnom objektu nautičkog turizma drži odobrenje nadležnog organa lokalne uprave za obavljanje djelatnosti.
- (2) Pružalac turističkih usluga u lukama nautičkog turizma - marinama, pored obaveza iz stava 1 ovog člana, dužan je i da:
  - 1) na vidnom mjestu na ulazu u luku nautičkog turizma - marinu istakne podatke o nazivu, sjedištu i radnom vremenu i da se u svom poslovanju pridržava radnog vremena;
  - 2) na vidnom mjestu na ulazu u luku nautičkog turizma - marinu istakne oznaku vrste i kategorije u skladu sa rješenjem Ministarstva;
  - 3) u luci nautičkog turizma - marini održava prostorije i opremu i pruža usluge prema propisanim standardima za vrstu i kategoriju u skladu sa odobrenjem Ministarstva;
  - 4) prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka u komercijalnom poslovanju koristi oznaku propisane vrste i kategorije luke nautičkog turizma - marine određenu rješenjem Ministarstva;
  - 5) vodi tačno, potpuno i ažurno evidenciju turističkog prometa na propisanom obrascu, koji dostavlja Ministarstvu, najkasnije do petog dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.
- (3) Oblik i sadržaj obrasca iz stava 2 tačka 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.
- (4) Pružalac turističkih usluga na plovnim objektima nautičkog turizma, pored obaveza iz stava 1 ovog člana, dužan je da za plovni objekat korisniku usluga, na njegov zahtjev, stavi na raspolaganje brodsko svjedočanstvo, odnosno plovidbenu dozvolu.

Prestanak obavljanja djelatnosti u lukama nautičkog turizma-marinama

Član 63

- (1) Djelatnost pružanja turističkih usluga u lukama nautičkog turizma-marinama prestaje istekom roka na koji je zaključen ugovor o koncesiji ili raskidom ugovora.
- (2) Prestanak pružanja turističkih usluga u lukama nautičkog turizma može biti privremenog karaktera, u skladu sa zaključenim ugovorom o koncesiji.
- (3) Privredna društva, pravna lica i preduzetnici dužni su da, bez odlaganja, o prestanku obavljanja djelatnosti obavijeste nadležni organ lokalne uprave, a najkasnije u roku od tri dana od dana prestanka obavljanja djelatnosti, radi evidentiranja u registru evidencije.
- (4) Podatke o prestanku obavljanja djelatnosti iz stava 3 ovog člana nadležni organ lokalne uprave dostavlja Ministarstvu, radi unošenja u Centralni turistički registar, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja.
- (5) Ako je prestanak obavljanja djelatnosti pružanja turističkih usluga u lukama nautičkog turizma-marinama privremenog karaktera, o ponovnom obavljanju te djelatnosti podnosi se prijava, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana početka ponovnog obavljanja djelatnosti.

Prestanak važenja i oduzimanje odobrenja o pružanju usluga na plovnim objektima

Član 64

- (1) Odobrenje o pružanju usluga na plovnim objektima nautičkog turizma prestaje da važi:
  - 1) danom podnošenja odjave obavljanja djelatnosti nadležnom organu;
  - 2) oduzimanjem odobrenja.
- (2) Odobrenje o pružanju usluga na plovnim objektima nautičkog turizma oduzeće se, ako:
  - 1) za pružanje turističkih usluga na plovnim objektima nautičkog turizmu nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, kao i uslovi propisani drugim zakonima, a utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u zakonskom roku;
  - 2) je rješenje zasnovano na neistinitim podacima ili falsifikovanim dokumentima;
  - 3) se turističke usluge na plovnim objektima nautičkog turizma ne pružaju u periodu dužem od dvije godine.
- (3) O prestanku važenja i oduzimanju odobrenja za pružanje usluga na plovnim objektima nautičkog turizma nadležni organ lokalne uprave donosi rješenje.

XII. TURISTIČKE USLUGE U SEOSKOM TURIZMU

Pojam

Član 65

- (1) Turističke usluge u seoskom turizmu pružaju se radi odmora i rekreacije turista i obuhvataju aktivnosti vezane za poljoprivredno gazdinstvo (berba voća i povrća, ubiranje ljetine, iznajmljivanje konja za jahanje i sl.).
- (2) Turističke usluge u seoskom turizmu pružaju se u skladu sa principima i praksom održivog razvoja.

Djelatnost

Član 66

- (1) Djelatnost pružanja turističkih usluga u seoskom turizmu mogu obavljati privredna društva, pravna lica i preduzetnici, kao i fizička lica - poljoprivrednici, koji se bave poljoprivredom sami ili kao članovi porodičnog poljoprivrednog gazdinstva.
- (2) Članom porodičnog poljoprivrednog gazdinstva smatra se član poljoprivrednog gazdinstva određen zakonom kojim se uređuju poljoprivredna gazdinstva.
- (3) O početku obavljanja turističke djelatnosti u seoskom domaćinstvu lica iz stava 1 ovog člana dužna su da podnesu prijavu organu lokalne uprave nadležnom za poslove privrede prema mjestu obavljanja djelatnosti, radi evidencije u registru evidencije, u roku od najmanje osam dana prije početka rada.
- (4) Uz prijavu iz stava 3 ovog člana dostavlja se dokaz o upisu u registar poljoprivrednih gazdinstava.
- (5) Ukoliko se u poljoprivrednom gazdinstvu pružaju usluge smještaja i ishrane, objekti moraju ispunjavati minimalno - tehničke uslove u pogledu uređenja i opremljenosti, u skladu sa propisom o klasifikaciji, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata.
- (6) Obrazac i sadržaj prijave i registra evidencije podnosilaca prijava o obavljanju turističkih usluga u seoskom turizmu, sadržaj i način vođenja registra propisuje Ministarstvo.
- (7) Podaci iz registra evidencije iz stava 6 ovog člana dostavljaju se Ministarstvu, radi unošenja u Centralni turistički registar, u roku od osam dana od dana podnošenja prijava.

Prestanak pružanja usluga

Član 67

Djelatnost pružanja turističkih usluga u seoskom domaćinstvu prestaje:

- odjavom obavljanja djelatnosti;
- brisanjem iz registra poljoprivrednih gazdinstava;
- istekom, odnosno raskidom ugovora o zakupu poljoprivrednog gazdinstva.

XIII. TURISTIČKE USLUGE KOJE UKLJUČUJU SPORTSKO-REKREATIVNE I AVANTURISTIČKE AKTIVNOSTI

Sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti

Član 68

- (1) Turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti su: rafting, splavarenje i ostale sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti (vožnja kanuom, kajakom i drugim sličnim plovilima, ronjenje, jedrenje, jahanje, skakanje padobranom, paraglajding, njindsurfing, kitesurfing, skakanje užetom - bungee jumping, fishing, jeeping off road, i sl.).
- (2) Usluge iz stava 1 ovog člana mogu se pružati pod uslovima utvrđenim ovom zakonom i drugim posebnim propisima.
- (3) Za pojedine sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti iz stava 1 ovog člana Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) može, na predlog Ministarstva, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za poslove pomorstva, prosvjete i sporta, utvrditi posebnim propisom minimalno - tehničke uslove za pružanje usluga i način pružanja usluga, sredstva i opremu kojom se pružaju usluge, program obuke i način polaganja stručnog ispita.
- (4) O položenom stručnom ispitu iz stava 3 ovog člana Ministarstvo izdaje rješenje.
- (5) Troškovi obuke i polaganja stručnog ispita iz stava 3 ovog člana padaju na teret kandidata.
- (6) Troškovi obuke i polaganja stručnog ispita utvrđuju se u visini stvarnih troškova organizovanja i sprovođenja programa obuke i polaganja ispita.
- (7) Visinu troškova iz stava 6 ovog člana određuje rješenjem ministar nadležan za poslove turizma .

Obaveze

Član 69

- (1) Pružalac turističkih usluga koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti dužan je da:
  - 1) na vidnom mjestu, prije započinjanja pružanja usluga, istakne obavještenje u pisanoj formi i usmeno upozori korisnika usluga o rizicima i vrstama rizika usluga;
  - 2) ne dozvoli licima mlađim od 18 godina korišćenje usluga iz člana 68 ovog zakona, bez prethodne pisane saglasnosti roditelja, odnosno staraoca.
- (2) Pružalac usluga može odbiti pružanje usluga licu mlađem od 18 godina, bez obzira na saglasnost roditelja.

Rafting i splavarenje

Član 70

Rafting i splavarenje, kao turistička djelatnost, podrazumijeva uslugu vođenja turista plovnim putevima na unutrašnjim brzim vodama čamcima za rafting ili splavovima.

Uslovi

Član 71

- (1) Privredna društva, pravna lica ili preduzetnici mogu obavljati djelatnost pružanja usluga raftinga i splavarenja samo na osnovu odobrenja za obavljanje djelatnosti od nadležnog organa lokalne uprave prema mjestu otpočinjanja pružanja usluga.
- (2) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga i splavarenja izdaje se rješenjem na zahtjev lica iz stava 1 ovog člana, ako ispunjavaju uslove za obavljanje te djelatnosti utvrđene ovim zakonom i drugim posebnim propisima iz oblasti saobraćaja kojima se uređuje upravljanje plovnim objektima.

Zahtjev

Član 72

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja usluga raftinga i splavarenja sadrži podatke o:
  - nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
  - vrsti usluga, odnosno vrsti plovnog objekta, sa podacima o plovnom objektu.
- (2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se dokazi:
  - o registraciji u Centralnom registru Privrednog suda;
  - o ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova za opremu i sredstva kojima se pružaju usluge, u skladu sa posebnim propisom;
  - fotokopija polise osiguranja vlasnika plovnog objekta od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima, kao i fotokopija polise osiguranja putnika koje prevoze čamci za privredne svrhe - prevoz putnika;
  - sertifikat o osposobljenosti lica za pruženje usluga (voditelj čamca), u skladu sa posebnim propisima iz oblasti saobraćaja, kojima se uređuje upravljanje plovnim objektima.

Rješenje

Član 73

- (1) Rješenje iz člana 71 stav 2 ovog zakona naročito sadrži:
  - 1) podatke o nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu privrednog društva, pravnog lica ili preduzetnika, koji obavlja djelatnost raftinga ili splavarenja;
  - 2) ime i prezime angažovanih voditelja čamca, odnosno lica koja upravljaju splavom;
  - 3) podatke o mjestu i vrsti pružanja usluga (mjesto polaska, odredište, dužina puta izražena u m/km.);
  - 4) broj i datum izdavanja rješenja.
- (2) Lica iz stava 1 tačka 1 ovog člana dužna su da svaku promjenu podataka koji mogu uticati na izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti prijave nadležnom organu lokalne uprave bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka promjene.
- (3) O promjeni podataka, odnosno o prestanku obavljanja djelatnosti pružanja usluga raftinga ili splavarenja nadležni organ lokalne uprave donosi rješenje.

Ostale turističke usluge koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti

Član 74

- (1) Za obavljanje ostalih turističkih djelatnosti koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti iz člana 68 stav 1 ovog zakona, privredna društva, pravna lica i preduzetnici dužni su da o početku obavljanja djelatnosti podnesu prijavu organu lokalne uprave nadležnom za poslove privrede prema mjestu obavljanja djelatnosti, za potrebe vođenja registra evidencije, najmanje osam dana prije početka rada.
- (2) Uz prijavu, subjekti iz stava 1 ovog člana, dužni su da podnesu i fotokopiju polise osiguranja od odgovornosti za slučaj nezgode.
- (3) Ispunjenost propisanih uslova za obavljanje djelatnosti iz stava 1 ovog člana, u skladu sa posebnim propisom, provjeravaju nadležni inspekcijski organi u postupku redovnog inspekcijskog nadzora.
- (4) Obrazac i sadržaj prijave i registra evidencije turističkih usluga koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti i način vođenja registra propisuje Ministarstvo.
- (5) Podaci iz registra evidencije iz stava 4 ovog člana dostavljaju se Ministarstvu radi unošenja u Centralni turistički registar, u roku od osam dana od dana podnošenja prijave.

XIV. TURISTIČKE USLUGE U ZDRAVSTVENOM TURIZMU

Banjsko lječilište i oporavište

Član 75

Zdravstveni turizam, u smislu ovog zakona, je pružanje zdravstvenih usluga u banjskim lječilištima i oporavištima u kojima se organizuje boravak korisnika tih usluga radi prevencije bolesti, liječenja i rehabilitacije.

Minimalno-tehnički uslovi

Član 76

- (1) Za pružanje zdravstvenih usluga iz člana 75 ovog zakona banjsko lječilište ili oporavilište mora ispunjavati uslove u pogledu:
  - 1) organizovane zdravstvene službe;
  - 2) objekata i uređaja za korišćenje prirodnog ljekovitog faktora;
  - 3) objekata za smještaj i boravak korisnika usluga, a naročito pacijenata sa tjelesnim oštećenjima;
  - 4) odgovarajuće tehničke infrastrukture (elektroenergetska, vodovodna, putna, PTT i dr., javne zelene i rekreacione površine).
- (2) Bliže uslove za pružanje pojedinih usluga iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo zdravlja).
- (3) Vlada, na predlog Ministarstva zdravlja, jedinice lokalne samouprave ili drugih zainteresovanih subjekata, utvrđuje područje koje se smatra banjskim lječilištem, odnosno oporavilištem u smislu ovog zakona, ako je to područje prostorno-planskom dokumentacijom namijenjeno za turističku ili zdravstvenu djelatnost.
- (4) Utvrđivanje područja, u smislu člana 75 ovog zakona, vrši se na osnovu prethodno ispitanog i utvrđenog prirodnog ljekovitog faktora na tom području i odgovarajućih naučnih i stručnih istraživanja vrijednosti i karakteristika tog područja, kao i ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana.
- (5) Odobrenje o ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo zdravlja, uz prethodno mišljenje Ministarstva.
- (6) Jedinica lokalne samouprave na čijem području se nalazi banjsko lječilište, odnosno oporavilište stara se o njegovom očuvanju, korišćenju, unaprjeđenju i upravljanju u skladu sa zakonom i svojim propisima utvrđuje uslove za nesmetani razvoj banjskog lječilišta, odnosno oporavilišta (odgovarajuća komunalna infrastruktura, saobraćaj, javni red i mir, radno vrijeme itd.).

Obaveze korisnika ljekovitog faktora

Član 77

- (1) Zdravstvene ustanove i druga pravna lica koja obavljaju zdravstvenu djelatnost korišćenjem prirodnog ljekovitog faktora u banjskim lječilištima, odnosno oporavilištima u svrhu prevencije, liječenja i rehabilitacije koriste prirodni ljekoviti faktor, pod uslovima utvrđenim propisima o vršenju zdravstvene djelatnosti.
- (2) Pravo korišćenja prirodnog ljekovitog faktora (termalna i mineralna voda, gas i ljekovito blato i dr.) ustupa se u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.
- (3) Korisnik prirodnog ljekovitog faktora plaća naknadu za njegovo korišćenje.
- (4) Naknada iz stava 3 ovog člana plaća se prema količini iskorišćenog prirodnog ljekovitog faktora.
- (5) Visinu naknade iz stava 4 ovog člana utvrđuje propisom nadležni organ jedinice lokalne samouprave.
- (6) Sredstva ostvarena od naknada iz stava 3 ovog člana prihod su budžeta lokalne samouprave, a koriste za njeno očuvanje, korišćenje i unaprjeđivanje, prema programu koji donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave na čijem području se nalazi banjsko lječilište.

XV. USLUGE IZNAJMLJIVANJA VOZILA

Pojam

Član 78

- (1) Uslugama iznajmljivanja vozila (rent-a-car) smatra se iznajmljivanje putničkih automobila bez vozača.
- (2) Posebna vrsta iznajmljivanja vozila je iznajmljivanje putničkih automobila sa uslugama vozača (limo service).
- (3) Vozač iz stava 2 ovog člana mora imati položen vozački ispit odgovarajuće kategorije i najmanje pet godina vozačkog iskustva.

Subjekti

Član 79

- (1) Usluge iz člana 78 st. 1 i 2 ovog zakona može pružati privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik samo ako ima odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga iznajmljivanja vozila.

- (2) Ako lice iz stava 1 ovog člana vrši pružanje usluga iz člana 78 st. 1 i 2 ovog zakona, a djelatnost obavlja u više objekata - poslovnica, dužno je da za svaki objekat pribavi odobrenje za obavljanje te djelatnosti.

Odobrenje za obavljanje djelatnosti

Član 80

- (1) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja usluga iznajmljivanja vozila privrednom društvu, pravnom licu ili preduzetniku, na njegov zahtjev, ako ispunjava uslove za obavljanje te djelatnosti propisane ovim zakonom, izdaje nadležni organ lokalne uprave prema mjestu obavljanja djelatnosti, rješenjem.
- (2) Subjekti iz člana 79 ovog zakona dužni su da o svim promjenama u obavljanju djelatnosti koje utiču na ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za rad, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka tih promjena, pisanim putem obavijeste nadležni organ lokalne uprave.

Zahtjev

Član 81

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja usluga iznajmljivanja vozila sadrži podatke o:
- nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
  - nazivu i adresi poslovnice za pružanje rent-a-car usluge.
- (2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se dokazi o:
- registraciji u Centralnom registru Privrednog suda;
  - svojini ili zakupu poslovnog prostora (poslovnice);
  - svojini ili pravu korišćenja najmanje tri vozila koja su predmet iznajmljivanja, koja ispunjavaju uslove utvrđene propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima;
- (3) Pored dokaza iz stava 2 ovog člana pružalac usluga iznajmljivanja vozila sa uslugama vozača (limo service) mora da podnese i dokaz o vozačkom iskustvu vozača od najmanje pet godina.

Poslovnica

Član 82

- (1) Privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik za obavljanje djelatnosti pružanja usluga iznajmljivanja vozila mora imati obezbijedenu poslovnicu.
- (2) U pogledu minimalno - tehničkih uslova za poslovnicu iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na poslovnicu turističke agencije.

XVI. TURISTIČKE USLUGE U OSTALIM OBLICIMA TURISTIČKE PONUDE

Ostali oblici turističke ponude

Član 83

- (1) Turističke usluge mogu se pružati i u kongresnom, kulturnom, njellness, sportskom, golf turizmu, lovnom, ribolovnom, vjerskom, kao i drugim oblicima turizma.
- (2) Pružanje turističkih usluga iz stava 1 ovoga člana privredna društva, pravna lica, preduzetnici i fizička lica mogu vršiti ako ispunjavaju propisane minimalno - tehničke uslove za pružanje tih usluga, odnosno ako imaju odobrenje za obavljanje te djelatnosti.
- (3) Odobrenje iz stava 2 ovog člana, na zahtjev, izdaje nadležni organ lokalne uprave prema mjestu pružanja usluga, rješenjem.
- (4) Ministarstvo može za pojedine turističke usluge iz stava 1 ovog člana propisati minimalno-tehničke uslove i način njihovog pružanja.

XVII. OSTALE TURISTIČKE USLUGE

Iznajmljivanje motora, bicikala i skutera

Član 84

- (1) Ostale turističke usluge, u smislu ovog zakona, su: iznajmljivanje motora, bicikala, skutera i dr.
- (2) Djelatnost pružanja turističkih usluga iz stava 1 ovog člana mogu obavljati privredna društva, pravna

lica i preduzetnici.

- (3) Usluge iz stava 1 ovog člana mogu pružati i fizička lica, pod uslovom da ukupna vrijednost sredstava kojima pružaju usluge nije veća od 15.000 eura.
- (4) Subjekti iz st. 2 i 3 ovog člana mogu obavljati djelatnost pružanja ostalih turističkih usluga samo ako imaju odobrenje za obavljanje te djelatnosti.
- (5) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 4 ovog člana podnosi se nadležnom organu lokalne uprave prema mjestu pružanja usluga.
- (6) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga iz stava 1 ovog člana izdaje nadležni organ lokalne uprave rješenjem, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Zahtjev

Član 85

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja ostalih turističkih usluga sadrži podatke o nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva.
- (2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se dokazi o:
  - registraciji u Centralnom registru Privrednog suda;
  - lokaciji za obavljanje djelatnosti od nadležnog organa lokalne uprave;
  - tehničkoj ispravnosti ili registraciji sredstava kojima se pružaju usluge;
  - obaveznom osiguranju korisnika usluga za slučaj povrede ili smrti.

XVIII. UGOSTITELJSKA DJELATNOST

Pojam

Član 86

- (1) Ugostiteljska djelatnost, u smislu ovog zakona, je pružanje usluga smještaja, pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka u ugostiteljskom objektu.
- (2) Ugostiteljskom djelatnošću smatra se i pripremanje i dostavljanje hrane korisnicima za potrošnju na drugom mjestu (catering).
- (3) Ugostiteljska djelatnost obavlja se u skladu sa principima i praksom održivog razvoja turizma i obezbjeđenja dugoročne održivosti životne sredine i kulturno - istorijskog nasljeđa.

Subjekti

Član 87

- (1) Ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati privredna društva, pravna lica ili preduzetnici koji ispunjavaju uslove za obavljanje te djelatnosti utvrđene ovim zakonom.
- (2) Pojedine ugostiteljske usluge pod uslovima propisanim ovim zakonom mogu pružati i fizička lica.
- (3) U obavljanju ugostiteljske djelatnosti lica iz st. 1 i 2 ovog člana dužna su da posluju u skladu sa zakonom i principima održivog razvoja.

Drugi subjekti

Član 88

Ugostiteljsku djelatnost, pod uslovima propisanim ovim zakonom, mogu obavljati i:

- javna preduzeća koja upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode;
- zdravstvene ustanove;
- ugostiteljske obrazovne ustanove, učenički i studentski domovi;
- vjerske i humanitarne organizacije;
- organizacije i udruženja penzionera isključivo za svoje članove;
- planinarski savez i članovi planinarskog saveza;
- lovačke organizacije, koje su na području lovišta pravo lova stekle koncesijom ili zakupom u skladu sa posebnim propisima;
- ribolovačka udruženja u svojim prostorijama za svoje članove;
- udruženja pripadnika nacionalnih manjina u svojim prostorijama i prostorima za potrebe svojih članova i drugih pripadnika te nacionalne manjine, u svrhu održavanja kulturnih i drugih događanja radi očuvanja, promocije i iskazivanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta;
- ustanove koje obavljaju pozorišnu djelatnost u svojim poslovnim prostorijama i prostorima, u

- svrhu pripreme i usluživanja napitaka, pića, poslastica i sl., najduže dva sata prije, odnosno dva sata nakon pozorišnog događaja, za potrebe svojih korisnika;
- amaterske sportske organizacije za svoje potrebe, u svojim poslovnim prostorijama.

Ugostiteljski objekat

Član 89

Ugostiteljska djelatnost može se obavljati u ugostiteljskom objektu, odnosno u poslovnom objektu, prostoriji i na prostoru, gdje se pretežno obavlja druga djelatnost, ako su za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom.

Vrste ugostiteljskih objekata

Član 90

- (1) Prema vrsti usluga koje pružaju ugostiteljski objekti razvrstavaju se u grupe, i to:
  - 1) primarni ugostiteljski objekti za pružanje usluge smještaja i usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića:
    - hotel & resort;
    - njild beauty resort;
    - grupa hoteli (hotel, mali hotel, boutiljue hotel, hotel garni, aparthotel, condo-hotel, hostel, pansion i motel);
    - turističko naselje;
    - etno selo;
    - eko lodge;
    - vila;
  - 2) komplementarni ugostiteljski objekti za pružanje usluge smještaja i usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića:
    - kuća za iznajmljivanje, turistički apartman i soba za iznajmljivanje;
    - gostionica;
    - planinarski dom;
    - odmaralište;
    - kamp i sl.;
  - 3) ugostiteljski objekti za pružanje usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića:
    - restoran (klasični, specijalizovani i nacionalni);
    - picerija;
    - konoba;
    - grupa caffe barovi (caffe bar, kafana, kafić, kafeterija, disko club, noćni club, bistro pivnica, krčma i sl.);
    - catering objekti;
    - objekti brze hrane;
    - objekti jednostavnih usluga (poslastičarnica, pečenjara, kantina i sl.).
- (2) Pojedine vrste ugostiteljskih objekata iz stava 1 ovog člana, u kojima se ugostiteljske usluge pružaju samo određenoj grupi gostiju - članovima kluba, mogu biti klupskog tipa (club).
- (3) Objekti iz stava 2 ovog člana moraju imati uz vrstu istaknutu oznaku "club", koja se mora koristiti i prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka u komercijalnom poslovanju.
- (4) Pored propisanih vrsta ugostiteljskih objekata iz stava 1 ovog člana, druge vrste ugostiteljskih objekata, njihovo razvrstavanje u pojedine grupe i minimum usluga koje se mogu pružati u pojedinoj vrsti tog objekta može propisati Ministarstvo.

Odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti

Član 91

- (1) Privredna društva, pravna lica, preduzetnici i fizička lica mogu otpočeti sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti samo ako imaju odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti.
- (2) Odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti izdaće se na zahtjev lica iz stava 1 ovog člana, ako ispunjavaju uslove za obavljanje te djelatnosti propisane ovim zakonom.
- (3) Odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti za objekte iz člana 90 stav 1 tač.1 i 2 al. 2 i 5 ovog zakona izdaje Ministarstvo.
- (4) Za ostale vrste ugostiteljskih objekata iz člana 90 ovog zakona odobrenje za obavljanje djelatnosti izdaje nadležni organ lokalne uprave.
- (5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, odobrenje za obavljanje djelatnosti za tri i više apartmana, koji čine

- jednu građevinsku cjelinu (apartmanski blok) i za nacionalni restoran, izdaje Ministarstvo.
- (6) Ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje organ nadležan za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.
  - (7) Odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti izdaje se rješenjem.
  - (8) Rješenje o obavljanju ugostiteljske djelatnosti koje izdaje Ministarstvo konačno je i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.
  - (9) Protiv rješenja o obavljanju ugostiteljske djelatnosti koja izdaje nadležni organ lokalne uprave može se izjaviti žalba Ministarstvu.
  - (10) Rješenje po žalbi iz stava 9 ovog člana konačno je.
  - (11) Podaci iz odobrenja iz st. 3 i 5 ovog člana unose se u Centralni turistički registar.

Zahtjev

Član 92

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti sadrži podatke o:
  - nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
  - vrsti ugostiteljske djelatnosti za koju se podnosi zahtjev;
  - adresi ugostiteljskog objekta.
- (2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnose se dokazi o:
  - registraciji u Centralnom registru Privrednog suda;
  - svojini ili zakupu ugostiteljskog objekta.
- (3) Pored dokaza iz stava 2 ovog člana, uz zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti za objekte iz grupe hoteli, hotel & resort, njild beauty resort, turističko naselje i restoran, podnosi se i dokaz o ispunjenosti uslova za poslovođu ugostiteljskog objekta, propisanih ovim zakonom.

Minimalno - tehnički uslovi

Član 93

- (1) Za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ugostiteljski objekti moraju ispunjavati minimalno - tehničke uslove u pogledu opreme i prostora u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje nadležni organ u postupku izdavanja odobrenja za obavljanje djelatnosti.
- (3) Pored uslova iz stava 1 ovog člana, ugostiteljski objekat za obavljanje ugostiteljske djelatnosti mora ispunjavati i druge uslove propisane posebnim propisima (opšte i posebne higijenske zahtjeve, uslove gradnje, zaštite od buke, zaštite na radu i dr.).
- (4) Ispunjenost uslova iz stava 3 ovog člana utvrđuju nadležni inspekcijiski organi u redovnom postupku u skladu sa posebnim propisima.

Sadržaj odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti

Član 94

- (1) Odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti naročito sadrži podatke o :
  - nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu subjekta koji obavlja ugostiteljsku djelatnost;
  - vrsti, nazivu i adresi ugostiteljskog objekta;
  - ukupnom broju i strukturi smještajnih jedinica (za ugostiteljske objekte sa smještajem);
  - oznaci "club" uz oznaku vrste za ugostiteljske objekte klupskog tipa.
- (2) Privredna društva, pravna lica, preduzetnici ili fizička lica kojima je izdato odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti dužni su da svaku promjenu podataka iz stava 1 ovog člana prijave organu nadležnom za izdavanje odobrenja, u roku od osam dana od dana nastanka te promjene.
- (3) O promjeni podataka iz stava 2 ovog člana organ nadležan za izdavanje odobrenja donosi rješenje.

Istek roka

Član 95

- (1) Ako organi nadležni za izdavanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ne odluče o zahtjevu u propisanom roku, privredno društvo, pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice može, nakon isteka tog roka, započeti sa obavljanjem djelatnosti pružanja usluga.
- (2) O početku obavljanja djelatnosti lice iz stava 1 ovog člana dužno je da pisanim putem, prije početka

obavljanja djelatnosti, obavijesti organ nadležan za izdavanje odobrenja.

- (3) Ako organ nadležan za izdavanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti utvrdi da za obavljanje djelatnosti nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom, a lice iz stava 2 ovog člana je započelo sa radom, smatraće se da se ta djelatnost obavlja bez odobrenja za obavljanje djelatnosti.

Kategorizacija ugostiteljskih objekata

Član 96

- (1) Kategorija ugostiteljskog objekta određuje se rješenjem nadležnog organa, na zahtjev privrednog društva, pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da zahtjev za kategorizaciju ugostiteljskog objekta podnesu nadležnom organu, danom dobijanja odobrenja za obavljanje djelatnosti, a najkasnije danom početka obavljanja djelatnosti.
- (3) Za ugostiteljske objekte iz člana 90 stav 1 tač. 1 i 2 al. 2 i 5 ovog zakona, kao i za apartmanski blok (tri i više turističkih apartmana koji čine jednu građevinsku cjelinu) i nacionalni restoran, nakon utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova za kategoriju, kategoriju rješenjem određuje Ministarstvo.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, ugostiteljski objekti: etno selo, eco lodge i hosteli ne kategorišu se.
- (5) Rješenje iz stava 3 ovog člana izdaje se na period od tri godine.
- (6) Rješenje iz stava 3 ovog člana konačno je.
- (7) Za ostale ugostiteljske objekte iz člana 90 ovog zakona, koji se kategorišu (kuće, turistički apartmani, sobe za iznajmljivanje i restorani), nakon utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova za kategoriju, kategoriju rješenjem određuje nadležni organ lokalne uprave.
- (8) Protiv rješenja iz stava 7 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu.
- (9) Rješenje po žalbi iz stava 8 ovog člana konačno je.
- (10) Nadležni organi iz st. 3 i 7 ovog člana dužni su da o zahtjevu za određivanje kategorije ugostiteljskih objekata odluče najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.
- (11) Troškove kategorizacije, koji obuhvataju troškove postupka i troškove nabavke standardizovane table sa oznakom kategorije, padaju na teret podnosioca zahtjeva.
- (12) Podaci iz rješenja iz stava 3 ovog člana unose se u Centralni turistički registar.

Postupak kategorizacije

Član 97

- (1) Ugostiteljski objekti kategorišu se u zavisnosti od uređenja, opreme i održavanja objekta, vrste i kvaliteta usluga i drugih kriterijuma za kategorizaciju.
- (2) Kategorizacija ugostiteljskih objekata iz stava 1 ovog člana vrši se dodjeljivanjem oznaka.
- (3) Oznaka iz stava 2 ovog člana je zvjezdica.
- (4) Ugostiteljskom objektu se može dodijeliti najviše pet zvjezdica.
- (5) Pored kategorije, ugostiteljskim objektima za pružanje usluga smještaja koji se kategorišu, nadležni organ može dodijeliti i standard za pojedinu vrstu usluge (ECO, bed & bike standard, njild beauty standard, standard specijalizacije za njellness, kongresni, heritage, casino, standarde za hotele) kojima se potvrđuje ispunjenost uslova za te sadržaje.
- (6) Ako je inspeksijskim nadzorom utvrđeno da postoji značajno odstupanje od propisanih standarda za kategoriju ugostiteljskog objekta koja mu je određena u pogledu uređenja, opremljenosti i kvaliteta usluga, ugostitelj je dužan da, u roku od osam dana od dana utvrđivanja tih odstupanja, podnese zahtjev za razvrstavanje tog ugostiteljskog objekta u drugu kategoriju.
- (7) Promjena kategorije ugostiteljskog objekta vrši se na način i po postupku propisanom za određivanje kategorije ugostiteljskog objekta.
- (8) Ugostiteljski objekat koji prestane da ispunjava propisane uslove za određenu vrstu i kategoriju objekta ne može poslovati sa oznakom te vrste i kategorije ugostiteljskog objekta.
- (9) Vrste ugostiteljskih objekata, minimalno - tehničke uslove, uslove za pojedinu vrstu i kategoriju, elemente i kriterijume za kategorizaciju, kao i način kategorizacije ugostiteljskih objekata, vrstu standarda i postupak njihovog dodjeljivanja propisuje Ministarstvo.

Postupak rekategorizacije

Član 98

- (1) Ministarstvo i nadležni organ lokalne uprave, na zahtjev privrednog društva, pravnog lica, preduzetnika ili fizičkog lica, nakon isteka perioda važenja rješenja iz člana 96 ovog zakona, sprovodi ponovnu kategorizaciju (u daljem tekstu: rekategorizacija).

- (2) Na postupak rekategorizacije shodno se primjenjuju odredbe čl. 96 i 97 ovog zakona.
- (3) Troškovi rekategorizacije padaju na teret organa iz stava 1 ovog člana.
- (4) Podaci iz rješenja o rekategorizaciji unose se u Centralni turistički registar.

Ugostiteljski objekti zatvorenog tipa

Član 99

- (1) Privredna društva, pravna lica i preduzetnici sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori mogu organizovati pružanje usluga smještaja i ishrane za svoje zaposlene, članove, penzionere, kao i članove uže porodice zaposlenih članova i penzionera u objektima zatvorenog tipa (odmaralište, objekat za prehranu i sl.), pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da, prije početka obavljanja djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga, pribave rješenje o ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova za obavljanje te djelatnosti od nadležnog organa.
- (3) Ispunjenost minimalno-tehničkih uslova utvrđuje nadležni organ lokalne uprave prema sjedištu ugostiteljskog objekta, odnosno prema mjestu pružanja usluga.
- (4) Minimalno-tehničke uslove iz stava 2 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Usluge na koje se ne primjenjuju odredbe ovog zakona

Član 100

- (1) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na pružanje usluga prehrane i smještaja u objektima ustanova socijalne pomoći, zdravlja, vaspitanja i obrazovanja, objektima organizacije Crvenog krsta i drugih sličnih ustanova, ako te usluge pružaju njihovi zaposleni isključivo svojim zaposlenim i korisnicima.
- (2) Ne smatra se ugostiteljskom djelatnošću pripremanje i usluživanje toplih i hladnih napitaka, bezalkoholnih pića i jednostavnih jela, koje pravna i fizička lica organizuju za potrebe svojih zaposlenih i članova u svojim poslovnim prostorijama.

Pravni okvir poslovanja

Član 101

- (1) U obavljanju ugostiteljske djelatnosti privredna društva, pravna lica, preduzetnici ili fizička lica dužni su da posluju u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, posebnim uzansama i drugim poslovnim običajima u ugostiteljstvu, kao i vrstama i načinu pružanja ugostiteljskih usluga u odgovarajućim vrstama ugostiteljskih objekata.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da pružaju usluge utvrđene ugovorom na kvalitetan način, odnosno nije dozvoljeno multiplikovanje broja potvrđenih rezervacija (prebukiranje).

Vrijeme obavljanja djelatnosti

Član 102

- (1) Privredna društva, pravna lica, preduzetnici ili fizička lica mogu da obavljaju ugostiteljsku djelatnost tokom cijele godine ili sezonski.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana mogu da obavljaju djelatnost i povremeno (za vrijeme manifestacija, sajmova, prigodnih priredbi i sl.), uz odobrenje nadležnog organa lokalne uprave.
- (3) Privredna društva, pravna lica, preduzetnici ili fizička lica utvrđuju period poslovanja iz st. 1 i 2 ovog člana za svaki ugostiteljski objekat, o čemu su dužni da obavijeste nadležni organ lokalne uprave.
- (4) O privremenom ili trajnom prestanku obavljanja ugostiteljske djelatnosti lica iz stava 1 ovog člana dužna su da nadležnom organu koji je izdao odobrenje dostave obavještenje, najkasnije tri dana prije privremenog ili trajnog prestanka, kao i obavještenje o ponovnom otpočinjanju obavljanja djelatnosti, najkasnije tri dana prije ponovnog otpočinjanja obavljanja djelatnosti.
- (5) U slučaju trajnog prestanka obavljanja djelatnosti nadležni organ donosi rješenje.
- (6) Podaci o privremenom i trajnom prestanku obavljanja djelatnosti unose se u Centralni turistički registar.

Obaveze

Član 103

- (1) U obavljanju ugostiteljske djelatnosti privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik dužan je da:
  - 1) na ulazu u ugostiteljski objekat vidno istakne naziv i oznaku propisane vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, u skladu sa rješenjem nadležnog organa, na način predviđen ovim zakonom;
  - 2) na ulazu u ugostiteljski objekat vidno istakne obavještenje o radnom vremenu, u skladu sa propisom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave;
  - 3) utvrdi kućni red u ugostiteljskom objektu za smještaj i istakne ga na recepciji, a izvod iz kućnog reda istakne u svim sobama i apartmanima;
  - 4) utvrdi normative hrane i pića koje uslužuje i, na zahtjev korisnika usluga, omogući uvid u te normative, kao i da usluge pruža u odgovarajućoj količini i kvalitetu prema tim normativima;
  - 5) vidno istakne cijene usluga koje se nude, na način dostupan gostima i pridržava se istaknutih cijena, a kod pružanja usluga smještaja, u cjenovnicima istakne i iznos boravišne takse;
  - 6) cjenovnike stavi na raspolaganje gostima u dovoljnom broju primjeraka (na svakom stolu i šanku);
  - 7) izda gostu fiskalni račun za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu, sa oznakom vrste, količine i cijene pruženih usluga, a kod pružanja usluga smještaja, navede u računu i iznos naplaćene boravišne takse, odnosno izda blok račun ovjeren od strane poreskog organa, ako nije PDV obveznik;
  - 8) dnevno, tačno, potpuno i ažurno vodi knjigu gostiju u ugostiteljskom objektu za smještaj;
  - 9) vodi knjigu žalbi na propisan način u svakom ugostiteljskom objektu i odgovori na prigovor u roku od tri dana od dana podnošenja prigovora;
  - 10) usluge vrši svim korisnicima pod istim uslovima;
  - 11) za proizvode koji su predmet usluge obezbijedi potrebne podatke (obavještenje o svojstvima, kvalitetu, deklaraciji i sl.) u skladu sa propisima kojima se uređuje kvalitet proizvoda;
  - 12) prima zakonska sredstva plaćanja;
  - 13) drži odobrenje za obavljanje djelatnosti u ugostiteljskom objektu, odnosno poslovnoj prostoriji za koju je izdato i na zahtjev nadležnog inspektora omogući uvid u taj akt;
  - 14) u ugostiteljskom objektu drži akt o kategorizaciji objekta izdat od strane nadležnog organa i na zahtjev nadležnog inspektora omogući uvid u taj akt;
  - 15) na ulazu u ugostiteljski objekat vidno istakne standardizovanu tablu sa oznakom kategorije, u skladu sa posebnim propisom;
  - 16) prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka u komercijalnom poslovanju koristi oznaku propisane vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, odnosno standarda, koja je utvrđena rješenjem nadležnog organa;
  - 17) u ugostiteljskom objektu za smještaj osigura goste od posljedica nesrećnog slučaja;
  - 18) ugostiteljske usluge pruža u skladu sa principima i praksom održivog razvoja turizma;
  - 19) na uređaju preko kojeg se emituje muzika instalira limitator jačine zvuka, kojim se ograničava maksimalno propisani nivo buke, u skladu sa posebnim propisom.
- (2) Pored obaveza iz stava 1 ovog člana, za ugostiteljske objekte u kojima se pružaju usluge smještaja, privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik dužan je da:
  - 1) tačno, potpuno i ažurno vodi evidenciju turističkog prometa;
  - 2) organu uprave nadležnom za poslove statistike, najkasnije do petog dana u mjesecu za prethodni mjesec, dostavi statistički obrazac sa podacima iz evidencije turističkog prometa;
  - 3) organu državne uprave nadležnom za unutrašnje poslove i javnu upravu dostavi prijavu boravka gostiju, u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje boravište.
- (3) Obrazac, sadržaj i način vođenja knjige gostiju i knjige žalbi iz stava 1 tač. 8 i 9 ovog člana propisuje Ministarstvo.
- (4) Privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik koji u ugostiteljskom objektu pruža usluge turistima dužan je da, uz naziv vrste objekta, istakne i oznaku kojom se označava da se u tom objektu pružaju usluge turistima.

Zabrana točenja alkoholnih pića maloljetnim licima

Član 104

Privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik u ugostiteljskom objektu ne smije usluživati alkoholna pića licima mlađim od 18 godina, o čemu je dužan da na vidnom mjestu istakne pisano obavještenje.

Ambulantno pružanje ugostiteljskih usluga

Član 105

- (1) Privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik može pružati jednostavne ugostiteljske usluge (izvan

- ugostiteljskog objekta), ambulantno.
- (2) Ambulantno se mogu usluživati jela u konfekcionisanom stanju, bezalkoholna pića, napici i poslastice, u skladu sa propisima kojima se uređuju zdravstvena ispravnost i bezbjednost hrane.
  - (3) Prostore na kojima se jednostavne ugostiteljske usluge mogu pružati ambulantno određuje nadležni organ lokalne uprave.
  - (4) Ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje nadležni organ lokalne uprave.
  - (5) Minimalno-tehničke uslove za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave.
  - (6) Odredbe člana 103 stav 1 tač. 1, 2, 3, 8, 14,15 i 17 ovog zakona ne odnose se na pružanje jednostavnih ugostiteljskih usluga iz stava 1 ovog člana.

Naziv vrste ugostiteljskog objekta

Član 106

- (1) Ugostiteljski objekat može imati naziv jedne vrste ugostiteljskog objekta, u zavisnosti od vrste usluga koje se pretežno pružaju u tom objektu.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ugostiteljski objekat može imati naziv dvije vrste ugostiteljskih objekata, ako za svaku vrstu ugostiteljskog objekta ispunjava uslove propisane ovim zakonom.
- (3) Naziv jedne vrste ugostiteljskog objekta može se promijeniti u naziv druge vrste, ako su ispunjeni propisani uslovi za pružanje usluga u toj vrsti ugostiteljskog objekta.

Poslovođa

Član 107

- (1) Ugostiteljski objekti grupa hoteli, hotel & resort, njild beauty resort, turističko naselje i restoran moraju imati zaposleno lice odgovorno za rad ugostiteljskog objekta - poslovođu (direktor, upravnik, šef i dr.) koji, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, mora imati najmanje srednju stručnu spremu (IV stepen).
- (2) Uslove iz stava 1 ovog člana mora da ispunjava i ugostitelj koji sam vodi poslovanje ugostiteljskog objekta.

Usluge u pokretnom objektu

Član 108

- (1) Pojedine ugostiteljske usluge mogu se pružati i u pokretnom objektu, ako ispunjava propisane minimalno-tehničke uslove.
- (2) Objekat iz stava 1 ovog člana je objekat koji se može premještati sa jednog mjesta na drugo sopstvenim pogonom ili vučom.
- (3) Minimalno - tehničke uslove koje moraju ispunjavati objekti iz stava 1 ovog člana, vrste i način pružanja ugostiteljskih usluga u tim objektima propisuje Ministarstvo.
- (4) Ispunjenost minimalno-tehničkih uslova iz stava 3 ovog člana utvrđuje nadležni organ lokalne uprave.
- (5) Nadležni organ lokalne uprave utvrđuje prostore na kojima se mogu pružati usluge u objektu iz stava 1 ovog člana.

XIX. UGOSTITELJSKE USLUGE U DOMAĆINSTVU I SEOSKOM DOMAĆINSTVU

Ugostiteljske usluge u domaćinstvu

Član 109

- (1) Ugostiteljskim uslugama u domaćinstvu, u smislu ovog zakona, smatraju se usluge:
  - smještaja u sobama za iznajmljivanje, turističkim apartmanima i kućama za iznajmljivanje, najviše do sedam soba, odnosno 15 kreveta.
  - organizovanja kampa na svom zemljištu za najviše 15 smještajnih jedinica, odnosno 30 gostiju istovremeno.
- (2) Ugostiteljske usluge u domaćinstvu može pružati fizičko lice koje je vlasnik ili član porodičnog domaćinstva vlasnika smještajnih kapaciteta, odnosno zemljišta iz stava 1 ovog člana, pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom i drugim posebnim propisima (u daljem tekstu: izdavalac).
- (3) Članom porodičnog domaćinstva, u smislu ovog zakona, smatraju se bračni drug, djeca rođena u braku ili van braka, usvojena ili pastorčad, roditelji bračnih drugova, bračni drugovi djece i unučad,

koji sa izdavaocem stanuju u istom stanu, odnosno porodičnoj stambenoj zgradi.

- (4) Izdavalac može gostima kojima pruža usluge smještaja pružati i usluge doručka (bed& breakfast).

Zabrana

Član 110

Izdavalac ili drugo lice ne smiju neposredno ili preko drugih subjekata koji nijesu registrovani za posredovanje u prodaji usluga smještaja nuditi i prodavati ugostiteljske usluge u domaćinstvu izvan objekta u kojem se te usluge pružaju, osim na prostoru, pod uslovima i na način utvrđen propisom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

Minimalno-tehnički uslovi za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu

Član 111

- (1) Za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu objekti iz člana 109 stav 1 ovog zakona moraju ispunjavati minimalno-tehničke uslove, kao i uslove za kategoriju.
- (2) Minimalno-tehnički uslovi i uslovi za kategoriju iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom iz člana 97 stav 9 ovog zakona.

Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu

Član 112

- (1) Za pružanje usluga iz člana 109 ovog zakona fizičko lice je dužno da pribavi odobrenje za obavljanje djelatnosti.
- (2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana na zahtjev izdaje nadležni organ lokalne uprave rješenjem.
- (3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži:
  - 1) ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu;
  - 2) mjesto i adresu objekta u kojem se pruža usluga;
  - 3) vrstu ugostiteljske usluge i strukturu smještajnih kapaciteta sa ukupnim brojem ležaja.
- (4) Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana podnose se sljedeći dokazi:
  - 1) da je podnosilac zahtjeva punoljetan;
  - 2) da je podnosilac zahtjeva vlasnik, odnosno član porodičnog domaćinstva vlasnika objekta (sobe za iznajmljivanje, turističkog apartmana ili kuće za iznajmljivanje), odnosno zemljišta za kamp;
  - 3) da objekti (sobe za iznajmljivanje, turističkog apartmana ili kuće za iznajmljivanje), odnosno kamp ispunjavaju uslove u skladu sa propisom iz člana 97 stav 9 ovog zakona;
  - 4) da sobe za iznajmljivanje, turistički apartmani ili kuće za iznajmljivanje, odnosno kamp ispunjavaju uslove u pogledu gradnje, u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata.
- (5) Izuzetno od stava 4 tačka 4 ovog člana, za objekte, odnosno prostorije na prostoru za koji nije donijeta prostorno-planska dokumentacija, može se, uz priložen stručni nalaz o primijenjenim propisanim mjerama i normativima za elektro instalacije koji izdaje ovlašćeno pravno lice, izdati privremeno odobrenje za obavljanje djelatnosti.
- (6) Privremeno odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu izdaje se do donošenja prostorno - planske dokumentacije iz stava 5 ovog člana.
- (7) Za pružanje usluga smještaja uz usluge doručka (bed & breakfast) izdavalac, pored dokaza iz stava 4 ovog člana, mora dostaviti i dokaz o ispunjenosti opštih i posebnih higijenskih zahtjeva, u skladu sa posebnim propisom.
- (8) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu može se izdati samo jednom članu domaćinstva.

Rješenje

Član 113

Rješenje iz člana 112 ovog zakona sadrži:

- 1) ime i prezime, datum rođenja, jedinstveni matični broj i adresu izdavaoca;
- 2) mjesto i adresu objekta u kojem se pruža usluga;
- 3) vrstu ugostiteljske usluge i strukturu smještajnih kapaciteta sa ukupnim brojem ležaja;
- 4) vrstu i kategoriju objekta u kojem se usluga pruža;
- 5) rok važenja (za privremena rješenja).

Prestanak važenja i oduzimanje odobrenja

Član 114

- (1) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu prestaje da važi:
  - 1) smrću lica na čije ime je izdato odobrenje za obavljanje djelatnosti;
  - 2) danom podnošenja odjave nadležnom organu lokalne uprave;
  - 3) istekom roka na koje je odobrenje izdato;
  - 4) oduzimanjem odobrenja.
- (2) Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu oduzima se :
  - 1) ako se utvrdi da je rješenje o odobrenju zasnovano na neistinitim podacima ili falsifikovanim dokumentima;
  - 2) ako se inspekcijskim nadzorom utvrdi da za obavljanje djelatnosti nijesu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, a utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u datom roku.
- (3) O prestanku važenja i oduzimanju odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu nadležni organ lokalne uprave donosi rješenje, koje je dužan da, bez odlaganja, dostavi organu lokalne uprave nadležnom za poslove poreza.

Obaveze

Član 115

- (1) U obavljanju djelatnosti izdavalac je dužan da:
  - 1) na vidnom mjestu na ulazu u objekat istakne oznaku propisane vrste i kategorije objekta utvrđenu rješenjem nadležnog organa;
  - 2) na vidnom mjestu istakne cijene usluga koje nudi i iznos boravišne takse na propisan i uobičajen način i pridržava se istaknutih cijena;
  - 3) izda gostu račun, sa naznačenom vrstom, količinom, cijenom pruženih usluga za svaku pruženu uslugu i iznosom naplaćene boravišne takse;
  - 4) vodi knjigu popisa gostiju, tačno, ažurno i potpuno;
  - 5) dostavlja organu lokalne uprave izvještaj o ostvarenom broju turista i noćenja, najkasnije do 15. dana tekućeg za prethodni mjesec;
- (2) Prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka u propagandnim materijalima, izdavalac je dužan da koristi oznaku propisane vrste i kategoriju objekta koja mu je utvrđena rješenjem nadležnog organa.
- (3) Obrazac, sadržaj i način vođenja knjige popisa gostiju propisuje Ministarstvo.

Ugostiteljske usluge u seoskom domaćinstvu

Član 116

- (1) Fizičko lice u seoskom domaćinstvu može pružati sljedeće ugostiteljske usluge:
  - 1) pripremanje i usluživanje toplih i hladnih jela, pića i napitaka iz pretežno sopstvene proizvodnje, za najviše 50 gostiju istovremeno;
  - 2) usluživanje i degustacija vina, drugih proizvoda od vina, drugih alkoholnih i bezalkoholnih pića, kao i domaćih proizvoda iz sopstvene proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili poslovnog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru, za najviše 50 gostiju istovremeno;
  - 3) usluge smještaja u sobi i apartmanu do najviše sedam soba, odnosno za 15 gostiju istovremeno, samo za goste kojima se pružaju usluge ishrane, točenja pića i napitaka (doručak, polupansion ili puni pansion) iz pretežno sopstvene proizvodnje.
- (2) Jela, pića i napici koji se uslužuju u seoskom domaćinstvu moraju biti karakteristični za predio u kojem se seosko domaćinstvo nalazi.
- (3) Minimalno-tehničke uslove, uslove za kategoriju i način kategorizacije objekata u kojima se pružaju usluge u seoskom domaćinstvu propisuje Ministarstvo.
- (4) Za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana fizičko lice je dužno da pribavi odobrenje za obavljanje djelatnosti koje izdaje nadležni organ lokalne uprave rješenjem.
- (5) Na postupak izdavanja odobrenja i uslove za obavljanje djelatnosti u seoskom domaćinstvu shodno se primjenjuju odredbe čl. 110 do 115 ovog zakona.
- (6) Bliži kriterijumi za određivanje proizvodnje iz stava 1 tačka 1 ovog člana utvrđuju se propisom organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede.

Pružanje usluga

Član 117

- (1) U pružanju usluga iz čl. 109 i 116 ovog zakona fizičkom licu mogu pomagati članovi njegovog domaćinstva.
- (2) Fizičko lice iz stava 1 ovog člana ne može biti poslodavac niti koristiti rad lica koja nijesu članovi njegovog domaćinstva.

Početak rada

Član 118

- (1) U postupku po zahtjevu za izdavanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u domaćinstvu, odnosno ugostiteljske djelatnosti u seoskom domaćinstvu, nadležni organ lokalne uprave istovremeno odlučuje i o kategoriji objekta, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Ako nadležni organ lokalne uprave ne odluči o zahtjevu iz stava 1 ovog člana u propisanom roku, fizičko lice može započeti s pružanjem usluga, o čemu je dužno da, prethodno, pisanim putem obavijesti nadležni organ lokalne uprave.
- (3) Ako je u slučaju iz stava 2 ovog člana fizičko lice započelo obavljanje djelatnosti, a nadležni organ utvrdi da ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom, smatraće se da se usluge obavljaju bez odobrenja za obavljanje djelatnosti.

Pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu koje obavljaju privredna društva, pravna lica ili preduzetnici

Član 119

- (1) Na djelatnost pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu koju obavljaju privredna društva, pravna lica ili preduzetnici shodno se primjenjuju odredbe člana 111, člana 112 st. 1 i 2, čl. 113, 114, 115, 116, 117 i 118 ovog zakona.
- (2) Zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o:
  - nazivu i sjedištu, odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu podnosioca zahtjeva;
  - vrsti ugostiteljske djelatnosti za koju se podnosi zahtjev;
  - adresi ugostiteljskog objekta.
- (3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana podnose se dokazi o:
  - registraciji u Centralnom registru Privrednog suda;
  - svojini ili zakupu ugostiteljskog objekta.

XX. UGOSTITELJSKE USLUGE NA PLOVNOM OBJEKTU

Uslovi za pružanje usluga

Član 120

- (1) Pod uslovima utvrđenim ovim zakonom privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik može pružati usluge ishrane, pića i napitaka na plovnom objektu.
- (2) Usluge iz stava 1 ovog člana ne smiju se pružati u lukama i pristaništima.
- (3) Minimalno-tehničke uslove i način utvrđivanja minimalno-tehničkih uslova za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.
- (4) Na postupak izdavanja odobrenja za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl. 111 do 119 ovog zakona.

XXI. KAMPOVANJE

Uslovi za pružanje usluga

Član 121

- (1) Kampovanjem, u smislu ovog zakona, smatra se privremeni boravak turista u kampovima koji se nalaze na zemljištu koje je za tu namjenu predviđeno prostorno-planskom dokumentacijom, u skladu sa posebnim propisom.
- (2) U kampovima se pružaju sljedeće usluge:
  - 1) usluge smještaja kampera na uređenom prostoru na otvorenom uz korištenje pokretne opreme za kampovanje u posjedu gosta (šatori, kamp prikolice, pokretne kućice - mobilhome i sl.) ili u iznajmljenoj pokretnoj opremi za kampovanje;
  - 2) usluge smještaja u građevinskim jedinicama (kućica u kampu, bungalov ili sl.);
  - 3) usluge pripremanja i usluživanja hrane i pića;

- 4) usluge iznajmljivanja pokretne opreme za kampovanje (stolova, stolica, vreća za spavanje, šatora, i sl.).
- (3) Privredna društva, pravna lica i preduzetnici mogu pružati ugostiteljske usluge u kampovima koji ispunjavaju propisane minimalno-tehničke uslove u pogledu uređenosti i opreme, kao i uslove u pogledu vrste i kategorije i ako imaju odobrenje za pružanje usluga kampovanja.
- (4) Na postupak izdavanja odobrenja za pružanje usluga iz stava 3 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 91 do 106 ovog zakona.
- (5) Ako prostorno-planskom dokumentacijom nije utvrđena namjena zemljišta za kampovanje, Ministarstvo može izdati privremeno odobrenje za obavljanje te djelatnosti, uz saglasnost nadležnog organa lokalne uprave, odnosno javnog preduzeća koje upravlja prostorom posebne namjene.
- (6) Privremeno odobrenje iz stava 5 ovog člana izdaje se na period do usvajanja prostorno-planske dokumentacije kojom se detaljno razrađuje područje na kojem se kamp nalazi.
- (7) Od ukupnog kapaciteta kampa izraženog brojem smještajnih jedinica, najmanje 70% kapaciteta mora biti obezbijeđeno za privremeno parkiranje kamp prikolica, pokretnih kućica (mobilhome) ili druge opreme za kampovanje u posjedu gosta.
- (8) Preostalih najviše 30% smještajnih jedinica od ukupnog kapaciteta kampa može biti obezbijeđeno za smještaj gostiju u građevinskim jedinicama ili postavljenoj kamp opremi (kamp prikolice, pokretne kućice (mobilhome)).
- (9) Kamp prikolice, pokretne kućice (mobilhome) iz stava 8 ovog člana moraju da ispunjavaju uslove tehničke ispravnosti i da budu registrovane u skladu sa Zakonom o bezbjednosti saobraćaja.
- (10) Propis o klasifikaciji, minimalno-tehničkim uslovima i kategorizaciji kampova donosi Ministarstvo.

XXII. CENTRALNI TURISTIČKI REGISTAR

Uspostavljanje registra

Član 122

Centralni turistički registar uspostavlja se na osnovu postojećih registara koje vode Ministarstvo i organi lokalne uprave.

Upis i brisanje

Član 123

- (1) U Centralni turistički registar upisuju se:
  - turističke agencije-organizatori putovanja;
  - turističke agencije-posrednici;
  - kategorisane luke nautičkog turizma;
  - pružaoci usluga u nautičkom turizmu;
  - kupališta i pružaoci usluga na kupalištima;
  - skijališta i pružaoci usluga na skijalištima;
  - lica koja pružaju usluge u domaćinstvima i seoskim turističkim domaćinstvima;
  - turistički vodiči;
  - kategorisani i nekategorisani ugostiteljski objekti.
- (2) Radi upisa ili brisanja iz Centralnog turističkog registra, nadležni organi lokalne uprave dužni su da konačna rješenja koja donose na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona, sa popunjenim obrascima za upis, odnosno brisanje iz registra, dostave Ministarstvu bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana konačnosti rješenja.
- (3) Centralni turistički registar vodi Ministarstvo.
- (4) Podaci iz Centralnog turističkog registra su javni.

Evidencija turističkih organizacija

Član 124

U Centralni turističkom registru upisuju se:

- Nacionalna turistička organizacija;
- regionalne turističke organizacije;
- lokalne turističke organizacije.

Obrasci

Član 125

Izgled i sadržaj obrazaca iz člana 123 stav 2 ovog zakona, kao i izgled, sadržaj i način vođenja Centralnog turističkog registra propisuje Ministarstvo.

XXIII. JEDINSTVENA EVIDENCIJA TURISTIČKOG PROMETA

Evidencija

Član 126

- (1) Privredna društva, pravna lica, preduzetnici i fizička lica dužna su da evidenciju turističkog prometa u ugostiteljskim objektima iz člana 90 stav 1 tač. 1 i 2, lukama nautičkog turizma - marinama i plovnim objektima za smještaj (jahte, brodovi i sl), tačno, potpuno i ažurno vode u Jedinstvenoj evidenciji turističkog prometa.
- (2) Jedinstvena evidencija turističkog prometa vodi se u elektronskoj formi.
- (3) Bliži propis o obliku, sadržaju i načinu vođenja i upotrebe Jedinstvene evidencije turističkog prometa donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

XXIV. ZAŠTITA PRAVA KORISNIKA USLUGA I CIJENE USLUGA

Proizvodi

Član 127

Proizvodi koji su predmet usluživanja moraju zadovoljiti norme kvaliteta (deklarisanje, svojstva kvaliteta, podaci o proizvodima i sl.), u skladu sa propisima kojima se uređuje kvalitet proizvoda.

Cijene usluga

Član 128

- (1) Privredna društva, pravna lica, preduzetnici i fizička lica koji se bave turističkom i ugostiteljskom djelatnošću obrazuju cijene slobodno prema uslovima tržišta.
- (2) Ukoliko ugostitelj daje posebne pogodnosti u skladu sa poslovnom politikom (ekskurzije, veće grupe, uslovi plaćanja i sl.) može davati popust koji će posebno iskazati u cjenovniku.
- (3) U objektima u kojima se priređuje kulturno-zabavni program ugostitelj može naplaćivati ulaz, konzumaciju, povećati cijene hrane i pića i dužan je takve usluge iskazati u cjenovniku.

XXV. PODSTICANJE RAZVOJA TURIZMA

Program podsticajnih mjera

Član 129

- (1) Program podsticajnih mjera u oblasti turizma, na predlog Ministarstva, donosi Vlada.
- (2) Sredstva za finansiranje projekata u okviru programa podsticajnih mjera obezbjeđuju se sredstvima opredijeljenim budžetom Crne Gore za potrebe Ministarstva.
- (3) Program podsticajnih mjera u oblasti turizma može donijeti organ jedinice lokalne samouprave.

XXVI. PRIORITETNI TURISTIČKI LOKALITETI

Prioritetni turistički lokaliteti

Član 130

- (1) Turistički lokalitet koji zbog svojih izuzetnih prirodnih, kulturnih, istorijskih, ambijentalnih, prostornih, geografskih i dr. vrijednosti ima strateški značaj za razvoj turizma određenog područja Vlada utvrđuje kao prioritetni turistički lokalitet, na predlog Ministarstva.
- (2) Nepokretnosti u kojima se obavlja ugostiteljska djelatnost iz člana 90 stav 1 tač. 1 i 2 al. 2, 3, 4 i 5 ovog zakona koje se nalazi u zoni prioritetnog turističkog lokaliteta oporezuju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje oporezivanje nepokretnosti, shodno vrsti, odnosno kategoriji utvrđenoj rješenjem nadležnog organa.

XXVII. NADZOR

Vršenje nadzora

Član 131

- (1) Nadzor nad izvršenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kao i drugih propisa kojima se uređuje turistička i ugostiteljska djelatnost vrši Ministarstvo.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, inspeksijski nadzor nad pružanjem usluga iz čl. 78, 109 i 116 ovog zakona vrši i nadležni organ lokalne uprave, u skladu sa zakonom.
- (3) Nadzor nad primjenom odredbe člana 103 stav 1 tačka 19, pored Ministarstva, vrši organ uprave nadležan za zaštitu životne sredine i organ lokalne uprave nadležan za komunalne poslove.

Turistički inspektori

Član 132

- (1) Poslove inspeksijskog nadzora iz člana 131 stav 1 ovog zakona neposrednom kontrolom vrši turistička inspekcija, ako zakonom nije određeno da pojedine poslove inspeksijskog nadzora obavljaju drugi organi državne uprave.
- (2) Inspeksijski nadzor sprovode turistički inspektori Ministarstva u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Nadležnosti i ovlašćenja turističkog inspektora

Član 133

- (1) U vršenju inspeksijskog nadzora turistički inspektor ima pravo, dužnost i ovlašćenje da:
  - 1) vrši kontrolu uslova koje moraju ispunjavati uređena kupališta, skijališta i dr.;
  - 2) kontroliše isticanje i pridržavanje objavljenih cijena ugostiteljskih i turističkih usluga, kao i izdavanje računa za obavljene usluge;
  - 3) utvrđuje i kontroliše pridržavanje normativa jela i pića u količini i kvalitetu;
- (2) Turistički inspektor je i posebno ovlašćen da preduzima sljedeće upravne mjere i radnje:
  - 1) zabrani rad privrednom društvu, pravnom licu, odnosno preduzetniku koji obavlja turističku i ugostiteljsku djelatnost definisanu ovim zakonom, a nije upisan u odgovarajući registar ili nema odobrenje za obavljanje djelatnosti kojim se potvrđuje ispunjenost propisanih minimalno tehničkih uslova za obavljanje tih djelatnosti;
  - 2) zabrani rad privrednom društvu, pravnom licu ili preduzetniku koji obavlja poslove organizovanja turističkih putovanja bez licence ili prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je izdata licenca;
  - 3) zabrani rad ugostiteljskog objekta, odnosno objekta nautičkog turizma ako posluje bez kategorije;
  - 4) zabrani rad ugostiteljskog objekta u kategoriji koja mu je određena, ako uređenje, oprema ili usluge u objektu odstupaju od propisanih standarda za tu kategoriju, a ugostitelj u propisanom roku nije podnio zahtjev za razvrstavanje u novu kategoriju;
  - 5) zabrani pružanje usluga smještaja i ishrane turista u domaćinstvima, kad utvrdi da fizičko lice izdaje turistima sobe, odnosno kuću ili stan za odmor, koje nijesu kategorisane i nemaju odobrenje za obavljanje djelatnosti u skladu sa ovim zakonom;
  - 6) zabrani rad korisniku uređenog i izgrađenog kupališta, ukoliko kupalište nije opremljeno neophodnim uređajima i opremom u skladu sa propisima i ukoliko ne postoji dokaz o ispunjenosti ovih uslova izdat od nadležnog organa;
  - 7) zabrani rad davaocu usluga na skijaškom terenu, ukoliko skijalište nije opremljeno neophodnim uređajima i opremom u skladu sa propisima i ukoliko ne posjeduje dokaz o ispunjenosti ovih uslova izdat od nadležnog organa;
  - 8) zabrani rad davaocu usluga u objektima zdravstvenog turizma, ukoliko ne ispunjavaju propisane uslove iz člana 75 ovog zakona.
- (3) Za utvrđene nepravilnosti iz stava 2 ovog člana turistički inspektor je dužan zabraniti obavljanje djelatnosti na licu mjesta, pečačenjem objekta, prostora ili uređaja i opreme u prostoru na kojem se obavlja djelatnost, do otklanjanja nepravilnosti.

Više naplaćeni iznos

Član 134

- (1) Ako turistički inspektor, u sprovođenju inspeksijskog nadzora, utvrdi da je kupcu ugostiteljske,

- odnosno turističke usluge zaračunata ili naplaćena viša cijena od utvrđene, a prodavac usluge odbije da vrati više naplaćeni iznos, rješenjem će narediti prodavcu usluge da vrati više naplaćeni iznos oštećenom kupcu usluge i, bez odlaganja, podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.
- (2) Ako kupac usluge iz stava 1 ovog člana nije poznat, turistički inspektor će u zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka predložiti da se više naplaćeni iznos oduzme kao protivpravno stečena imovinska korist.

Legitimacija i značka turističkog inspektora

Član 135

- (1) Pri obavljanju inspekcijskog nadzora turistički inspektor mora imati legitimaciju i značku turističkog inspektora kojom dokazuje svoje službeno svojstvo, identitet i ovlaštenja.
- (2) Oblik značke turističkog inspektora, način njihovog izdavanja i upotrebe propisuje Ministarstvo.

XXVIII. KAZNE NE ODREDBE

Kaznene odredbe za turističke usluge

Član 136

- (1) Novčanom kaznom od četrdesetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik, ako:
- 1) organizuje turistički paket aranžman ili izlet za lice koje nije član, odnosno korisnik sindikalne organizacije, udruženja penzionera, ferijalne, studentske, izviđačke i planinarske organizacije i ustanove socijalne i dječje zaštite, drugog udruženja ili organizacije (član 7 stav 1);
  - 2) promoviše ili predstavlja turistički paket aranžman ili izlet javnim oglašavanjem ili reklamiranjem suprotno članu 7 stav 2 ovog zakona;
  - 3) turistički paket aranžman ne prijavi nadležnoj inspekciji, najkasnije pet radnih dana prije otpočinjanja putovanja (član 7 stav 3);
  - 4) pruža usluge kao turistička agencija-posrednik suprotno članu 12 stav 2 ovog zakona;
  - 5) nudi i prodaje turistički paket aranžman koji je sačinio organizator putovanja koji nema sjedište u Crnoj Gori, a ne ispunjava sve uslove propisane ovim zakonom za organizatora putovanja (član 12 stav 3);
  - 6) organizuje ili posreduje u pružanju usluge smještaja, za smještajne kapacitete pružaoca ugostiteljskih usluga, koji za pružanje tih usluga nijesu prethodno pribavili rješenje nadležnog organa o ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti (član 14);
  - 7) pruža usluge turističke agencije bez licence kojom se utvrđuje ispunjenost uslova za obavljanje djelatnosti (član 15 stav 1);
  - 8) nakon oduzimanja licence ne izvrši povraćaj uplaćenih sredstava za prethodno ugovorena putovanja (član 22 stav 3);
  - 9) poslovnica ne ispunjava propisane minimalno-tehničke uslove u pogledu opreme i uređenja prostora u zavisnosti od vrste i načina pružanja usluga (član 24 stav 2);
  - 10) organizuje turistički paket aranžman, izlet ili pruža usluge prevoza putnika, a ne koristi prevozna sredstva u kojima su putnici osigurani od posljedica nesretnog slučaja i od gubitka i oštećenja prtljaga (član 27 stav 1);
  - 11) prevoz putnika ne obavlja sopstvenim prevoznim sredstvima ili prevoznim sredstvima drugih prevoznika koji su licencirani za tu vrstu prevoza u skladu sa posebnim propisom kojim se uređuje prevoz putnika (član 27 stav 3);
  - 12) organizuje turistički paket aranžman ili izlet za 15 i više putnika, a ne obezbijedi tokom cijelog putovanja najmanje jednog turističkog pratioca ili za posjete određenim turističkim lokalitetima, pored turističkog pratioca ne angažuje i turističkog vodiča koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 28);
  - 13) nudi na prodaju i prodaje turističko putovanje organizatora putovanja suprotno članu 30 stav 1 ovog zakona;
  - 14) nudi na prodaju i prodaje turističko putovanje organizatora putovanja sa kojim nema zaključen posrednički ugovor (član 30 stav 2);
  - 15) povjeri poslove turističkog vodiča osobi koja ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 37 stav 2);
  - 16) ne dostavi ugovor o zastupanju Ministarstvu radi evidencije u Centralni turistički registar, najkasnije osam dana prije početka obavljanja poslova turističkog zastupnika (član 48 stav 4);
  - 17) obavlja djelatnost pružanja turističkih usluga bez odobrenja za obavljanje djelatnosti (član 52 stav 1; član 60 stav 2; član 71 stav 1 i član 79 stav 1);

- 18) ne podnese prijavu nadležnom organu lokalne uprave prema mjestu obavljanja djelatnosti o početku obavljanja turističke djelatnosti u lukama nautičkog turizma - marinama radi evidencije u registru evidencije, najmanje osam dana prije početka obavljanja djelatnosti (član 58 stav 1);
- 19) pruža turističke usluge u seoskom turizmu prije nego što podnese prijavu organu lokalne uprave nadležnom za poslove privrede prema mjestu obavljanja djelatnosti za potrebe evidencije, najmanje osam dana prije početka rada (član 66 stav 3);
- 20) ne podnese nadležnom organu lokalne uprave za poslove privrede prijavu o početku obavljanja ostalih turističkih djelatnosti koje uključuju sportsko rekreativne i avanturističke aktivnosti, najmanje osam dana prije početka obavljanje djelatnosti (član 74 stav 1);
- 21) ne podnese uz prijavu i fotokopiju polise o osiguranju od odgovornosti za slučaj nesreće (član 74 stav 2);
- 22) obavlja djelatnost pružanja turističkih usluga u ostalim oblicima turističke privrede ili ostalih turističkih usluga bez odobrenja za obavljanje djelatnosti (član 83 stav 2 i član 84 stav 4);
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 tač. 19 i 22 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
- (4) Za prekršaj iz stava 1 tač. 9 i 16 ovog člana turistički inspektor može kazniti odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu na licu mjesta novčanom kaznom u trostrukom iznosu minimalne zarade u Crnoj Gori.

Član 137

Novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se fizičko lice:

- 1) koje pruža usluge turističkog vodiča bez odobrenja za rad (član 33 stav 2);
- 2) koje pruža usluge turističkog animatora, a ne ispunjava propisane uslove iz člana 45 ovog zakona.

Član 138

- (1) Novčanom kaznom od desetostrukog do šezdesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik, ako:
  - 1) u obavljanju turističke djelatnosti postupi suprotno članu 8 stav 1 ovog zakona;
  - 2) u obavljanju djelatnosti pruža usluge koje nijesu predviđene članom 10 stav 1 ovog zakona;
  - 3) postupi suprotno članu 13 stav 1 ovog zakona;
  - 4) ne obavijesti Ministarstvo pisanim putem o svim promjenama u obavljanju djelatnosti za koje je registrovan, koje utiču na ispunjenost uslova za sticanje licence, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka tih promjena (član 16 stav 1);
  - 5) oznaku "turistička agencija" ne koristi u skladu sa članom 23 ovog zakona;
  - 6) nema u poslovnici zaposlenog poslovođu (šefa poslovnice i sl.) koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 26 stav 1);
  - 7) lica zaposlena u poslovnici, koja su u neposrednom kontaktu sa strankama, nemaju najmanje srednju stručnu spremu ili ne poznaju najmanje jedan strani jezik (član 26 stav 2);
  - 8) sa putnikom u pisanoj formi ne zaključi ugovor o putovanju ili mu ne izda potvrdu o putovanju istovremeno sa zaključenjem ugovora o putovanju (član 29 stav 1);
  - 9) ne zaključi ugovor o putovanju u formi propisanoj zakonom (član 29 stav 2);
  - 10) ne sačini program putovanja u pisanoj formi (štampanoj ili elektronskoj) ili program putovanja ne sadrži sve elemente u skladu sa ovim zakonom (član 29 stav 3);
  - 11) program putovanja ne uruči putniku, neposredno ili elektronskim putem, istovremeno sa zaključivanjem ugovora o organizovanju putovanja i izdavanjem potvrde o putovanju (član 29 stav 4);
  - 12) ne pridržava se svih odredaba ugovora o putovanju i programa putovanja (član 29 stav 6);
  - 13) ne učini dostupnim ugovor o putovanju i program putovanja roditeljima i upravi škole za školske ekskurzije i druga putovanja za djecu i školsku omladinu (član 29 stav 7);
  - 14) program putovanja sadrži netačne podatke (član 32 stav 2);
  - 15) ne vodi evidenciju o turističkim vodičima koje angažuje (član 40 stav 1);
  - 16) ne dostavi Ministarstvu izvještaj u skladu sa ovim zakonom, najkasnije do 31. januara tekuće godine (član 40 stav 3);
  - 17) poslove turističkog pratioca povjeri osobi koja ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 43 stav 1);
  - 18) ne obavijesti putnika, u pisanoj formi, o turističkom zastupniku i njegovim ovlaštenjima (član 48 stav 3);
  - 19) djelatnost pružanja turističkih usluga na kupalištima obavlja suprotno ovom zakonu ili posebnim

- propisima kojima se uređuju uslovi uređenja i način korišćenja kupališta (član 51);
- 20) postupi suprotno članu 55 ovog zakona;
  - 21) ne podnese zahtjev za utvrđivanje vrste i kategorije luke nautičkog turizma -marine, najkasnije danom početka obavljanja djelatnosti (član 59 stav 3);
  - 22) postupi suprotno članu 62 st. 1 i 2 ovog zakona;
  - 23) za plovni objekat ne stavi na raspolaganje korisniku usluga, na njegov zahtjev, brodsko svjedočanstvo, odnosno plovidbenu dozvolu (član 62 stav 4);
  - 24) ne obavijesti nadležni organ lokalne uprave, bez odlaganja, o prestanku obavljanja djelatnosti, a najkasnije u roku od tri dana od dana prestanka obavljanja djelatnosti, radi evidentiranja u registru evidencije (član 63 stav 3);
  - 25) ne podnose prijavu, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana početka ponovnog obavljanja djelatnosti u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti pružanja turističkih usluga u lukama nautičkog turizma-marinama, koje je privremenog karaktera (član 63 stav 5);
  - 26) objekti seoskog domaćinstva u kojima se pružaju usluge smještaja ne ispunjavaju propisane minimalno tehničke uslove u pogledu uređenja i opremljenosti (član 66 stav 5);
  - 27) postupi suprotno članu 69 stav 1 ovog zakona;
  - 28) ne prijavi nadležnom organu lokalne uprave svaku promjenu podataka koji mogu uticati na izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka promjene (član 73 stav 2);
  - 29) ne obavijesti nadležni organ lokalne uprave, pisanim putem, o svim promjenama u obavljanju djelatnosti koje utiču na ispunjenost uslova za izdavanje odobrenja za rad, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana nastanka tih promjena (član 80 stav 2);
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu novčanom kaznom od dvostrukog do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (3) Za prekršaj iz stava 1 tačka 26 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od dvostrukog do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor može kazniti odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu ili preduzetnika na licu mjesta novčanom kaznom u trostrukom iznosu minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (5) Za prekršaj iz stava 1 tačka 26 ovog člana turistički inspektor može kazniti fizičko lice na licu mjesta novčanom kaznom u dvostrukom iznosu minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (6) Novčanom kaznom od desetostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se fizičko lice koje pruža ostale turističke usluge iz člana 84 stav 1 ovog zakona, ako ukupna vrijednost sredstava kojima pruža usluge prelazi iznos od 15.000 eura (član 84 stav 3).

Član 139

Novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se fizičko lice, ako:

- 1) ne pruža usluge turističkog vodiča savjesno i stručno u skladu sa ovim zakonom, poslovnim običajima u turizmu, statutom i aktima vodičke službe, odnosno udruženja turističkih vodiča, ako je član udruženja (član 37 stav 1);
- 2) ne nosi na vidnom mjestu, prilikom pružanja usluga, legitimaciju turističkog vodiča, kojom se utvrđuje njegovo zvanje (član 39 stav 1);
- 3) pruža usluge turističkog pratioca, a ne nosi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog pratioca (član 43 stav 2);
- 4) pruža usluge turističkog animatora, a ne nosi na vidnom mjestu legitimaciju turističkog animatora (član 47 stav 1).

Zaštitne mjere

Član 140

Ako se prilikom izricanja kazni za prekršaje iz čl. 136 i 138 ovog zakona utvrdi da su privredno društvo, pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice u posljednjih 12 mjeseci pravosnažno kažnjeni za prekršaje predviđene u navedenim članovima, uz novčanu kaznu, izreći će se i zaštitna mjera zabrane obavljanja turističke djelatnosti u trajanju do jedne godine.

Kaznene odredbe za ugostiteljsku djelatnost

Član 141

- (1) Novčanom kaznom od četrdesetostrukog do tristostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik, ako:

- 1) uz vrstu ne istakne oznaku "club" ili prilikom oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka u komercijalnom poslovanju ne koristi oznaku "club" (član 90 stav 3);
  - 2) otpočne sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti, bez odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti (član 91 stav 1);
  - 3) ugostiteljski objekti ne ispunjavaju minimalno-tehničke uslove u pogledu opreme i prostora za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u skladu sa ovim zakonom (člana 93 stav 1);
  - 4) ne podnese nadležnom organu zahtjev za kategorizaciju ugostiteljskog objekta danom dobijanja odobrenja za obavljanje djelatnosti, a najkasnije sa danom početka rada objekta (član 96 stav 2);
  - 5) odstupi od propisanih standarda za kategoriju ugostiteljskog objekta koja mu je određena, a u propisanom roku ne podnese zahtjev radi razvrstavanja objekta u novu kategoriju (član 97 stav 6);
  - 6) pruža ugostiteljske usluge u objektima zatvorenog tipa protivno članu 99 stav 1 ovog zakona;
  - 7) pruža ugostiteljske usluge u objektima zatvorenog tipa prije nego što pribavi rješenje o ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti (član 99 stav 2);
  - 8) pruža ugostiteljske usluge u pokretnom objektu, iako nadležni organ nije utvrdio da objekat ispunjava propisane tehničke uslove (član 108 stav 1);
  - 9) pruža ugostiteljske usluge u pokretnom objektu na prostoru koji nije utvrdio nadležni organ (član 108 stav 5);
  - 10) postupi suprotno članu 110 ovog zakona;
  - 11) pruža usluge u objektima koji ne ispunjavaju minimalno-tehničke uslove, kao i uslove za kategoriju (član 111 stav 1);
  - 12) pruža ugostiteljske usluge u domaćinstvu, a nije prethodno pribavio odobrenje nadležnog organa lokalne uprave (član 112 stav 1);
  - 13) ne pribavi i dokaz o ispunjenosti opštih i posebnih higijenskih zahtjeva za obavljanje navedene djelatnosti u skladu sa posebnim propisom (član 112 stav 7);
  - 14) pruža ugostiteljske usluge u seoskom domaćinstvu, a nije prethodno pribavio odobrenje nadležnog organa lokalne uprave (član 116 stav 4).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (3) Za prekršaj iz stava 1 tač. 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10,11,12,13 i 14 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od četverostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (4) Za prekršaj iz stava 1 tač. 3,4,5 i 11 ovog člana turistički inspektor može na licu mjesta kazniti odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u trostrukom iznosu, odnosno preduzetnika u četverostrukom iznosu minimalne zarade u Crnoj Gori.

Član 142

- (1) Novčanom kaznom od desetostrukog do šezdesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik, ako:
  - 1) ne prijavi nadležnom organu promjenu podataka iz rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti, u roku od osam dana od dana nastanka promjene (član 94 stav 2);
  - 2) prije početka obavljanja djelatnosti ne obavijesti nadležni organ za izdavanje odobrenja, pisanim putem, o početku obavljanja djelatnosti (član 95 stav 2 i član 118 stav 2);
  - 3) nastavi da posluje sa oznakom vrste i kategorije, a prestane da ispunjava propisane uslove za određenu vrstu i kategoriju objekta (član 97 stav 8);
  - 4) ne pruža na kvalitetan način usluge utvrđene ugovorom, odnosno multiplikuje broj potvrđenih rezervacija (član 101 stav 2);
  - 5) ne dostavi obavještenje nadležnom organu koji je izdao odobrenje o privremenom ili trajnom prestanku obavljanja ugostiteljske djelatnosti, najkasnije tri dana prije privremenog ili trajnog prestanka ili obavještenje o ponovnom otpočinjanju obavljanja djelatnosti, najkasnije tri dana prije ponovnog otpočinjanja obavljanja djelatnosti (član 102 stav 4);
  - 6) postupi suprotno članu 103 st. 1, 2 i 4 ovog zakona;
  - 7) uslužuje alkoholna pića gostu mlađem od 18 godina ili ne istakne na vidnom mjestu oznaku o zabrani usluživanja, odnosno konzumiranja alkoholnih pića licima mlađim od 18 godina (član 104);
  - 8) pruža jednostavne ugostiteljske usluge ambulantno protivno članu 105 stav 2 ovog zakona;
  - 9) pruža jednostavne ugostiteljske usluge ambulantno na prostoru koji nije odredio nadležni organ (član 105 stav 3);
  - 10) poslovođa ne ispunjava propisane uslove ili ugostitelj ne ispunjava uslove propisane za poslovođu, a lično vodi poslovanje ugostiteljskog objekta (član 107);
  - 11) pruža usluge doručka gostima kojima ne pruža uslugu smještaja (član 109 stav 4);
  - 12) postupi suprotno članu 115 st. 1 i 2 ovog zakona;
  - 13) postupi suprotno članu 117 stav 2 ovog zakona;

- 14) pruža usluge na plovnom objektu u lukama, pristaništima i sidrištima, kao i u slučaju kada plovni objekat kruži izvan luka i sidrišta licima koja nijesu na plovni objekat ukrcana radi prevoza (član 120 stav 2);
  - 15) postupi suprotno odredbi člana 121 stav 2 ovog zakona;
  - 16) pruža ugostiteljske usluge u kampovima koji ne ispunjavaju propisane minimalno-tehničke uslove u pogledu uređenosti i opreme, kao i uslove u pogledu vrste i kategorije (član 121 stav 3).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu novčanom kaznom od dvostrukog do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (3) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12 i 13 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od dvostrukog do desetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (4) Novčanom kaznom u iznosu od desetostrukog do šezdesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se fizičko lice ako postavi opremu za kampovanje u svrhu kampovanja izvan organizovanog kampa (član 121 stav 2);
  - (5) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana turistički inspektor može kazniti na licu mjesta odgovorno lice u privrednom društvu ili pravnom licu novčanom kaznom u trostrukom iznosu, odnosno preduzetnika u četverostrukom iznosu minimalne zarade u Crnoj Gori.
  - (6) Za prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12 i 13 ovog člana turistički inspektor može kazniti fizičko lice na licu mjesta novčanom kaznom u trostrukom iznosu minimalne zarade u Crnoj Gori.

Zaštitna mjera

Član 143

Ako se prilikom izricanja kazni za prekršaje iz čl. 141 i 142 ovog zakona utvrdi da je ugostitelj u posljednjih 12 mjeseci pravosnažno kažnjen za prekršaje predviđene u navedenim članovima, uz novčanu kaznu, izreći će se i zaštitna mjera zabrane obavljanja ugostiteljske djelatnosti u trajanju do jedne godine.

XXIX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje propisa

Član 144

Propisi na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi doneseni na osnovu Zakona o turizmu ("Službeni list RCG", br. 32/02, 38/03 i 31/05).

Usklađivanje poslovanja

Član 145

Privredna društva, pravna lica, preduzetnici i fizička lica koji obavljaju turističku i ugostiteljsku djelatnost dužni su da svoje poslovanje usklade sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Uspostavljanje Centralnog turističkog registra

Član 146

Centralni turistički registar uspostaviće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, na osnovu podataka iz registara koje na dan stupanja na snagu ovog zakona vode Ministarstvo i organi lokalne uprave.

Prestanak važenja zakona

Član 147

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o turizmu ("Službeni list RCG", br. 32/02, 38/03 i 31/05) i čl. 11 i 13 Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati uređena i izgrađena kupališta ("Službeni list CG", br. 20/08, 25/09 i 4/10).

Primjena

Član 148

Odredbe člana 121 st. 7, 8 i 9 ovog zakona primjenjivaće se od 1. januara 2011. godine.

Stupanje na snagu

Član 149

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-324/7

Podgorica, 12. oktobra 2010. godine

Skupština Crne Gore 24. saziva

Predsjednik

Ranko Krivokapić, s.r.